

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

КУЗНЄЦОВА ОЛЕКСАНДРА ОЛЕГІВНА

Допускається до захисту:

к. філол. н., доцент,

доцент кафедри англійської філології

в.о. завідувача кафедри англійської
філології

Майя ЮРКОВСЬКА

«_____» _____ 20__ р.

ТЕМА

КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ
АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ ІНТЕРНЕТ-МЕМІВ

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська»

Освітня програма «Англійська та друга іноземна мови та літератури (переклад
включно)»

Магістерська робота

Науковий керівник:

Наталя СТРЮК, д-р. філософ. з філол.,

старший викладач кафедри
англійської філології

Оцінка: _____ / _____ / _____
(бали/за шкалою ЄКТ5/за національною шкалою)

Голова ЕК: _____

Вінниця 2025

АНОТАЦІЯ

Кузнєцова О. О. Комуникативно-прагматичні особливості англійськомовних інтернет-мемів. Спеціальність 035 «Філологія». Спеціалізація 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша англійська». Освітня програма «Англійська та друга іноземна мови та літератури (переклад включно)». Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2025. 99 с.

Магістерську роботу присвячено вивченню комуникативно-прагматичних особливостей англійськомовних інтернет-мемів у цифровому дискурсі.

Об'єктом дослідження є англійськомовні інтернет-меми. Матеріал роботи містить 94 меми, дібрані методом суцільної вибірки з англійськомовного ресурсу BoredPanda.

Основними методами дослідження є описовий метод, методи прагматичного, контекстуального, лексико-семантичного та дискурс-аналізу, а також метод кількісних підрахунків. У роботі здійснено огляд теоретичних засад вивчення мемів та визначено їхні прагматичні й комуникативні характеристики. Проведено класифікацію емпіричного матеріалу за типами гумору.

Результати аналізу свідчать, що прагматичний потенціал мемів реалізується через механізми мовної гри, сарказму, іронії, а також системи редукції та економії мовних ресурсів. Встановлено, що інтернет-меми функціонують як динамічний інструмент трансляції соціокультурних смислів, здатний долати мовні бар'єри та формувати нові комуникативні наративи.

Ключові слова: інтернет-мем, мовна гра, прагматика, цифровий дискурс, гумор, комічне.

SUMMARY

Kuznietsova O. O. Communicative and Pragmatic Features of English Internet Memes. Speciality 035 “Philology” Specialisation 035.041 “Germanic Languages and Literatures (including translation)”, the first language – English. Educational Programme “English and the second foreign languages and literature (including translation)”. Vasyl’ Stus Donetsk National University, 2025. 99 p.

The master's thesis focuses on the study of the communicative and pragmatic features of English internet memes in digital discourse.

The object of the research is English internet memes. The material comprises 94 memes selected using the continuous sampling method from the English-language resource Bored Panda.

The main research methods employed are the descriptive method, pragmatic, contextual, lexico-semantic, and discourse analysis, as well as quantitative calculations. The paper reviews the theoretical foundations of meme studies and defines their pragmatic and communicative characteristics. The classification of empirical material by types of humour was carried out.

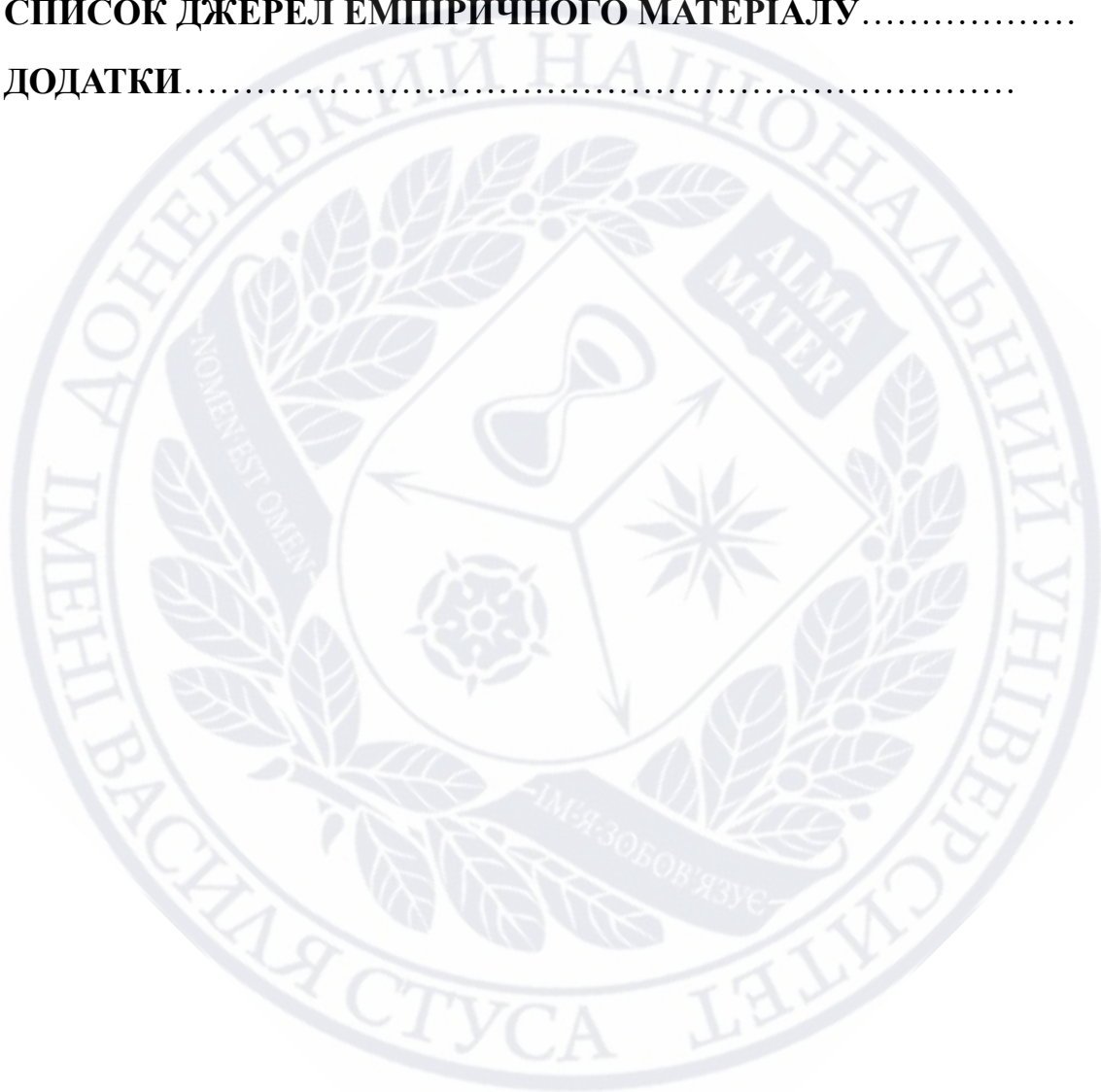
The analysis results indicate that the pragmatic potential of memes is realised through mechanisms of puns, sarcasm, and irony, as well as systems of reduction and linguistic economy. It has been established that internet memes function as a dynamic tool for broadcasting sociocultural meanings, capable of overcoming language barriers and forming new communicative narratives.

Keywords: internet meme, a pun, pragmatics, digital discourse, humour, the comic.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНТЕРНЕТ-МЕМІВ.....	11
1.1 Медіапростір як предмет наукового пізнання.....	11
1.2. Тлумачення поняття інтернет-мем та його ознаки.....	14
1.3 Типологія мемів.....	16
1.4 Основні параметри мемів.....	20
Висновки до розділу 1.....	23
РОЗДІЛ 2 КОМУНІКАТИВНО ПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ ІНТЕРНЕТ-МЕМІВ.....	24
2.1 Типологія англійськомовних інтернет-мемів: семантичні та структурні характеристики	24
2.2. Комунікативно-прагматичний аналіз англійськомовних мемів у цифровому дискурсі.....	28
2.2.1 Меми, що використовують гумор.....	29
2.2.2 Меми, що використовують гротеск.....	44
2.2.3 Меми, що використовують сатиру.....	53
2.2.4 Меми, що використовують чорний гумор.....	57
2.2.5 Меми, що використовують сарказм.....	60
2.2.6 Меми, що використовують мовну гру.....	61
2.3. Мовні засоби створення та функціонування інтернет-мемів.....	64
2.3.1 Меми, що використовують гумор.....	64
2.3.2 Меми, що використовують гротеск.....	67
2.3.3 Меми, що використовують сатиру.....	70
2.3.4 Меми, що використовують чорний гумор.....	73

2.3.5 Меми, що використовують сарказм.....	76
2.3.6 Меми, що використовують мовну гру.....	79
Висновки до розділу 2.....	80
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	84
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	88
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ЕМПІРИЧНОГО МАТЕРІАЛУ.....	92
ДОДАТКИ.....	93

ВСТУП

У сучасну цифрову епоху, коли Інтернет став вирішальним чинником у формуванні культурних і комунікаційних практик, Інтернет-меми посідають центральне місце як в онлайн-культурі, так і в публічному дискурсі загалом. Зображення, відео, фрази та символи, що швидко поширюються мережею, не тільки розважають користувачів, але й відображають актуальні соціокультурні тенденції, що викликають реакції, дискусії та роздуми. Особливу увагу привертають англійськомовні інтернет-меми як об'єкти дослідження лінгвістів і культурологів. Вони не тільки відображають лінгвістичні та культурні особливості англійськомовного суспільства, але й слугують джерелом для вивчення комунікативних і прагматичних аспектів мовлення в онлайн-середовищі.

Важливим складником мемів є їх здатність долати мовні та культурні бар'єри, адже багато з них стають популярними в різних країнах, адаптуючись до місцевих умов і набуваючи нових смислових відтінків. Англійськомовні меми, що часто «перетинають» кордони, не тільки сприяють культурному обміну, але й формують спільні теми та тренди, які об'єднують користувачів із різних частин світу. Завдяки цій універсальності, меми є цінним матеріалом для міжкультурних досліджень, що розкривають механізми впливу цифрового контенту на глобалізацію культур і комунікацій.

Крім того, інтернет-меми дають змогу дослідникам виявляти приховані елементи мови, що стають зрозумілими лише в контексті мережевої культури: нові форми гумору, сарказму, іронії, що часто відображають актуальні події, суспільні настрої або навіть політичні ідеї. Це робить меми надзвичайно динамічним інструментом, що постійно еволюціонує разом із розвитком суспільства, дозволяючи глибше розуміти зміни в соціокультурних наративах.

Актуальність магістерської роботи зумовлена тим, що інтернет-меми є невіддільною частиною сучасної онлайн-культури та комунікаційного середовища, а також відображають вплив цифрового простору на наше сприйняття, способи спілкування та культурні норми. У зв'язку з цим,

дослідження зазначеного лінгвокультурного явища набуває особливої значущості, адже саме ці чинники й мотивують необхідність його глибшого наукового осмислення.

Це дослідження виконане з увагою до актуальної *функційно-прагматичної парадигми наукових знань*. У ньому актуалізовано теоретичні положення *комунікативної лінгвістики та лінгвопрагматики*.

Серед науковців, які досліджували феномен мемів, можна назвати Р. Докінза [36], С. Чемеркіна [27] Р. Роджерса та Д. Джорджі [41]; у фокусі культурології та психології їх вивчали М. Громова [5], О. Дзюбіна [6], О. Зінченко [8], Л. Шіффман [42]; меми як форму комунікації характеризували К. Соколова [21], Ю. Теглівець [25], О. Чернікова [28], [29], С. Зідані [44].

Мета дослідження – *з'ясувати функційно-прагматичне навантаження англійськомовних інтернет-мемів у контексті можливостей спілкування в онлайн-середовищі та показати, як вони впливають на сучасні тенденції в спілкуванні.*

Досягнення мети стає можливим за умови вирішення таких **завдань**:

- 1) *визначити* основні характеристики інтернет-мемів;
- 2) *дослідити* сучасні тенденції вивчення інтернет-мемів;
- 3) *описати* функції мемів;
- 4) *розглянути* лінгвістичні класифікації інтернет-мемів;
- 5) *схарактеризувати* смислове навантаження інтернет-мемів, вказавши на їх прагматичний потенціал;
- 6) *запропонувати* типологію аналізованих мемів;
- 7) *проаналізувати* комунікативно-прагматичні особливості англійськомовних мемів у цифровому дискурсі.

Об'єкт дослідження – англійськомовні інтернет-меми, що містять візуальні та текстові елементи, які використовують в онлайн-середовищі для презентації відповідних ідей, емоцій, соціокультурних явищ, та вияв ставлення до них.

Предметом роботи є комунікативні та прагматичні особливості англійськомовних інтернет-мемів.

Матеріалом дослідження слугують 94 інтернет-меми, виокремлених з англійськомовних сегментів мережі Інтернет, а саме: BoredPanda в статті «50 of the Best Memes of All Time That Are Icons of Internet Culture» [45].

Мета та завдання дослідження, а також специфіка об'єкта зумовили використання комплексу загальнонаукових та спеціальних лінгвістичних методів. Серед **загальнонаукових методів** було застосовано: *аналіз і синтез* – для виокремлення та узагальнення ключових аспектів вивчення інтернет-мемів; *описовий метод* – для осмислення теоретичних засад дослідження та комплексної презентації результатів; метод *індукції* та *дедукції* – для переходу від конкретних прикладів до загальних висновків і навпаки; *кількісний аналіз* – для визначення частотності використання різних типів мемів та лексичних одиниць. Серед **спеціальних лінгвістичних** методів застосовувалися, зокрема, *метод прагматичного аналізу* – для виявлення закономірностей вибору й використання лексичних одиниць у різних ситуаціях спілкування; *контекстуальний аналіз* – для дослідження значень та функцій мовних засобів у конкретних контекстах; метод *дискурс-аналізу* – для вивчення особливостей англійськомовного інтернет-дискурсу та прагматичних характеристик мемів; *лексико-семантичний аналіз* – для дослідження мовних засобів і стилістичних прийомів, що використовуються в мемах.

Такий підхід дав змогу провести всебічний аналіз досліджуваного матеріалу, ураховуючи як кількісні, так і якісні аспекти.

Наукова новизна дослідження полягає в комплексному підході до вивчення процесу створення та розповсюдження інтернет-мемів, що поєднує лінгвістичні, культурологічні та прагматичні аспекти. Поглиблено проблему вивчення впливу інтернет-мемів на формування нових явищ у комунікації.

Теоретичну цінність роботи вбачаємо в тому, що отримані результати можуть бути використані для подальших досліджень у галузі філології. Вивчення комунікативно-прагматичних особливостей інтернет-мемів дає

можливість глибше зрозуміти, як мовні та культурні особливості виявляються в сучасній цифровій комунікації. Окрім того, дослідження інтернет-мемів як окремого феномену сприяє розширенню знань про трансформацію традиційних мовних конструкцій в умовах швидко змінюваного інформаційного середовища, а також виявленню нових тенденцій у використанні мови як засобу соціального впливу та самоідентифікації.

Практична цінність дослідження мотивована можливістю застосування її результатів у комунікації, освіті та медіа. Аналіз комунікативно-прагматичних особливостей інтернет-мемів може стати корисним для розробки ефективних стратегій цифрового маркетингу та створення контенту, орієнтованого на конкретну аудиторію. У сфері освіти результати дослідження можуть бути використані для впровадження сучасних мультимедійних матеріалів у навчальні програми, спрямовані на розвиток критичного мислення щодо цифрового контенту, а також на аналіз і розуміння культурних та мовних контекстів. Матеріали дослідження можна використати під час читання таких навчальних курсів, як лінгвопрагматика та комунікативна лінгвістика.

Апробація результатів дослідження. Основні положення магістерської роботи презентовано на таких наукових заходах, як Міжнародна науково-теоретична конференція «Граматичні читання - XIII» (Вінниця, 2025 р.), Всеукраїнській науковій конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених «Зіставне вивчення германських, романських та слов'янських мов і літератур» (Вінниця, 2025 р.) та Міжнародній науково-теоретичній та навчально-прикладній конференції «Лінгвіст-програміст» (Вінниця, 2025 р.).

Публікації. Ключові результати дослідження відображено в 4 публікаціях: 1 стаття у Віснику студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса (квітень 2025 р.) та 3 тези доповідей у матеріалах наукових конференцій.

Структура роботи. Магістерська робота складається зі вступу, двох розділів із висновками до кожного, загальних висновків, списку використаної літератури, що налічує 48 позицій (наукових джерел українською та англійською

мовами). Загальний обсяг роботи складає 99 сторінок. Основний текст дослідження складає 84 сторінки.

У *Вступі* обґрунтовано актуальність дослідження, висвітлено мету й завдання роботи, окреслено емпіричний матеріал, об'єкт, предмет та методи дослідження, описано структуру магістерського дослідження, подано відомості щодо апробації та публікації її результатів.

У першому розділі *«Теоретичні засади дослідження інтернет-мемів»* здійснено критичний огляд результатів попередніх студій за темою, описано основні характеристики інтернет-мемів із точки зору психології, комунікації та обґрунтовано їх існування в медіапросторі; з'ясовано сучасні тенденції вивчення інтернет-мемів ученими із різних галузей наукових знань, щоб виділити ключові риси інтернет-мемів та актуальність їх дослідження в сучасному світі; опрацьовано варіації класифікацій за формою та за їх походженням.

У другому розділі *«Комунікативно прагматичні особливості англійськомовних інтернет-мемів»* проведено класифікацію емпіричного матеріалу за типами вербалізації гумору, здійснено аналіз комунікативних та прагматичних особливостей англійськомовних інтернет-мемів. Проведено аналіз мовних засобів (лексичних, граматичних), що актуалізовані під час створення мемів. Розглянуто механізми мовної гри, використання, а також системи редукції та економії мовних ресурсів, характерних для інтернет-комунікації.

У висновках підбито підсумки проведеного аналізу, узагальнено основні результати дослідження комунікативно-прагматичних особливостей англійськомовних інтернет-мемів та визначено їхнє місце у сучасному цифровому дискурсі. Зокрема, встановлено характерні ознаки мовної організації мемів, способи реалізації гумору, а також особливості взаємодії адресанта й адресата в межах онлайн-комунікації та наведена перспектива дослідження.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНТЕРНЕТ-МЕМІВ

1.1 Медіапростір як предмет наукового пізнання

Швидке зростання медіапростору та його вплив на суспільство сприяють зростанню наукового інтересу до вивчення цього явища. Так, американський географ П. Адамс у роботі «Geographies of Media and Communication» створює концепцію дослідження топології медіа, виділивши чотири напрями просторового вивчення комунікації:

- 1) медіа у просторі («mediainspace»): тут описується географічне розташування мереж комунікації, їх технічної інфраструктури та геометрії «простору потоків»;
- 2) «простору в медіа» («spaceinmedia»): дослідження унікальних місць комунікації, котрі медіа підтримують;
- 3) «місця в медіа» («placesinmedia»): у цьому напрямі досліджуються механізми, за допомогою яких певні місця знаходять своє значення завдяки медіа;
- 4) «медіа у місцях» («mediainplace»): аналіз, які типи медіакомунікацій, і які правила впливають на можливість їх у певному місці [10].

Медіапростір має свою структуру. Науковці виділяють такі елементи в структурі медіапростору (на прикладі телебачення):

- 1) мас-медіа, що становлять матеріальну, фізичну основу виробництва та передачі масової інформації;
- 2) соціальні відносини агентів медіапростору, пов'язані зі створенням та споживанням масової інформації;
- 3) інформаційний символічний продукт, у формі чого поширюється масова інформація [31].

Медіапростір – система, котра формується за принципом мережі, вважають дослідники. Такий принцип збільшує адаптивність системи, і вона може відгукуватися на потреби ринку. Саме інтернет дає медіапростору породжуватися в єдину мережу. Всесвітня павутина, з огляду на вміст, що знаходиться в ній, є повною репрезентацією медіапростору [25].

Зрозуміло, що однією з ключових функцій медіапростору є інформаційно-комунікативна. Соціальні мережі від самого початку створювалися для спілкування та взаємодії. Утім, не менш важливою функцією є функція творення і підтримки соціокультурних тенденцій, адже соціальні медіа за рахунок охоплення широкої аудиторії здатні формувати різні тренди в культурі, моді, музиці та інших сферах. Вони можуть зробити щось популярним практично миттєво. Процес створення трендів часто починається з невеликої групи людей або спільнот, а потім поширюється через соціальні медіа на більш широку аудиторію завдяки дії низки чинників [24].

У цифровому середовищі меми стали не просто невід'ємною частиною інтернет-культури, а й предметом досліджень у різних наукових галузях. Актуальні лінгвістичні розвідки присвячені вивченню цього явища як засобу комунікації та елементу культури у сучасному світі [4].

Поширюючись у віртуальному просторі, меми сприяють вирішенню важливих психологічних завдань, але водночас здатні викликати негативні зміни у свідомості людей. До позитивних функцій інтернет-мемів належать:

1) розважальна – висвітлення драматичних і навіть трагічних подій суспільного або особистого життя (війна, соціально-економічна криза, розлучення з коханою людиною, сімейні конфлікти тощо) у гумористичному ключі сприяє зняттю емоційного напруження і викликає терапевтичний ефект, сила якого залежить від індивідуальних особливостей користувачів;

2) комунікативна (експресивна) – меми, особливо ілюстративні, допомагають учасникам мережевої комунікації краще зрозуміти емоційний стан один одного, виконуючи таким чином роль замінників невербальних засобів спілкування;

3) інформативна – інтернет-меми сприяють виникненню зацікавленості, що, у свою чергу, стимулює більш глибоке пізнання описаних подій чи явищ;

4) креативна – створення нових мемів розкриває творчий потенціал користувачів Інтернету;

5) самоствердження – тісно пов'язана з попередньою функцією і виявляється в підвищенні самоповаги учасників мережевої взаємодії через усвідомлення власних креативних здібностей та задоволення від досягненого результату [8].

Негативні наслідки впливу інтернет-мемів на особистість:

1) спрощене, схематичне сприймання навколишнього світу, що виникає внаслідок максимального спрощення ситуації і зведення її до найбільш загальних описових характеристик й елементарних емоцій;

2) викривлене розуміння інформації пов'язане з домінуванням емоційного сприймання змісту інтернет-мему, що, зазвичай, відбувається крізь призму іронії або сарказму;

3) маніпулювання суспільною думкою –реалізується через прищеплення емоційного ставлення о певної суспільної події шляхом навіювання або соціально-психологічного зараження, що є значно дієвішим засобом пропаганди, ніж раціональна аргументація позиції;

4) порушення або викривлення етичних норм – інтернет-жарти часто концентрують увагу користувачів на різних табуйованих аспектах суспільного життя, що, особливо у дитячому та підлітковому віці, підвищує ризик аморальної поведінки [8].

Отже, медіапростір –це складна багаторівнева система, що формується на перетині технологічних, соціальних і культурних чинників. Він охоплює як матеріальну інфраструктуру комунікацій, так і соціальні взаємозв'язки та символічні продукти, які циркулюють у суспільстві. Медіапростір не має чітких меж – він існує у вигляді мережі, що постійно розширюється завдяки розвитку цифрових технологій і глобалізації інформаційних потоків. Його ключова роль полягає у забезпеченні комунікації, створенні та поширенні інформації, а також у формуванні соціокультурних тенденцій і колективних уявлень. У сучасному світі медіапростір виступає не лише засобом передавання інформації, а й простором взаємодії, творчості та впливу на свідомість суспільства.

1.2 Тлумачення поняття інтернет-мем та його ознаки

З поширенням медіапростору збільшилася активність споживання інформації та різноманіття онлайн-контенту, серед якого важливе місце займають інтернет-меми. Уперше термін мем використовує біолог Р. Докінз, трактуючи меми як одиниці культурного передавання, які поширюються через процес, який, в широкому розумінні, можна назвати імітацією [36]. С. Чемеркін визначає інтернет-мем як одиницю інформації, що стала популярною у віртуальному середовищі, яке обслуговують інтернет-технології, підкреслюючи, що його головними властивостями є відтворюваність і цілісність [27].

Е. Циховська трактує це явище таким чином: «меми – це інформація, яка швидко поширюється й популяризується, це мода на певні речі, пропаговані каналами зв'язку, це установки, якими ми керуємося у виборі того чи іншого предмета. Ідентифікований як психологічний вірус, мем, від'єднавшись від свого творця, еволюціонує через комунікаційне поле, стрімко інфікуючи нові групи людей. Меми фактично встановлюють моду на те, що ми споживаємо, створюючи інформаційне, а відтак і рекламне тло для новітньої бази» [30].

На думку А. Манегетті, «меми як психологічні віруси початку ХХІ століття характеризують повсякденне життя людини через тісний зв'язок, а в деяких випадках й людську залежність від ЗМІ, що і є середовищем інфікування позитивними та негативними мемами» [30]. Меми привертають увагу до нових значень і розуміння вже відомих фактів, відображають сприйняття реальності. Їх вірусність полягає у тому, що вони смішні, мають яскраво виражену форму і значення, самодостатні для розповсюдження. Виживання і поширення мемів залежить від носія, інформаційний вміст впливає на його розповсюдження. Мем не обов'язково має містити інформацію, корисну для нас, а лише ту, яка дасть змогу їй поширюватися і відтворюватися далі [21]. Веселий мем, що пересилається, має розважати як адресата, так і адресанта та підтримувати комунікацію. Значна кількість інтернет-мемів (анекдоти, картинки, відеоролики) є часто порожньою й безформною, що відкриває широкі можливості для їх індивідуального

наповнення новими значеннями і додаткового витягнення змістів [21]. Постійне оновлення інформації стає новим приводом для комунікації.

Основною ознакою інтернет-мемів є те, що вони не існують поза подіями реального життя. Тобто в особливий спосіб вони здатні передати інформацію про певну історичну чи культурну подію. Для цієї одиниці комунікації характерні такі особливості: емоційне забарвлення, часто нелітературна мова, гра слів та смислів [24]. Оскільки найчисленнішою групою користувачів соціальних мереж є молодь, то закономірно, що меми є відображенням молодіжної субкультури. Іноді їх прирівнюють до сленгу завдяки «вірусному» поширенню та надмірній емоційності. О. Дзюбіна справедливо зазначає: «що емоційнішим є мем, то легше ми його сприймаємо і маємо менш критичне ставлення до нього. Адже зазвичай меми не містять жодної корисної інформації. Однак підкреслена провокативність мема є чинником, що додатково стимулює спілкування. Оскільки він є часто порожнім і безформним, то відкриває широкі можливості для індивідуального наповнення його змістом і додаткового «витягнення» змісту» [6, с. 153].

Однак меми, на відміну від сленгізмів, наповнені конотативною семантикою і можуть бути пов'язаними з певною довідкою та інформацією. Із плином часу семантичне та етимологічне наповнення мема трансформується, а залишається лише форма й ситуативне значення [27]. Дещо схожим є погляд Р. Печа: мем можна розглядати як потік інформації, як стимул, що входить у нейронну систему, там він кодується, опрацьовується, побіжно формуючи свій вплив, та потім складається [40, с. 177]. Все, що передається від людини до людини є мемом, сюди включено всі слова у вокабулярі, історії, які знає людина, навички та звички, яких вона навчилася від інших та ігри, у які грає людина, пісні, що співає та правила, якими керується [34, с. 7]. Тобто все те, що прийшло ззовні, вся культурна інформація, яку було отримано з культурного середовища, всю її можна розглядати як мем, головне, щоб вона залишилася у пам'яті індивіда.

Інтернет-мем слугує в першу чергу для розваги інтернет-користувачів. Він створює унікальний лінгвістичний контекст, який проявляється як у тексті, так і

на фоні картинки. Жарти переважно асоціюються не зі заздалегідь визначеною фразою або структурою, а з фоном: фотографією або абстрактною кольоровою схемою. На впізнаваному яскравому тлі зазвичай розміщується фраза-установка, яка завершується несподіваною кінцівкою-кульмінацією [1].

Інтернет-мемом може стати все що завгодно, починаючи від незграбної фрази відомого політика, закінчуючи незвичним роликом на телебаченні, тобто все, що спонтанно набуває популярності в інтернет-середовищі, іноді всупереч здоровому глузду. Практично щотижня у соціальних мережах з'являються нові інтернет-меми: всеукраїнського та світового масштабів [3].

Особливість розповсюдження інтернет-мему – постійна реплікація, яка відбувається на шаленій швидкості, що їй забезпечує інтернет-мережа. Популярність мему доволі нетривала, але масова. Спеціалісти наголошують на відмінності інтернет-мему від інших різновидів віртуальної комунікації, яка має ігровий, іронічний характер [17].

Отже, інтернет-мем є багатофункціональним феноменом сучасного медіапростору, який поєднує в собі ознаки культурного, лінгвістичного та психологічного явища. Він відображає реакцію суспільства на події реального життя, водночас виконуючи роль засобу комунікації, самовираження й розваги. Завдяки своїй вірусності та емоційності меми швидко поширюються, формуючи нові смисли та інтерпретації, що зумовлює їхню постійну динамічність і здатність до трансформації. Мем виступає не лише інструментом гумору, а й засобом колективного осмислення дійсності, який відображає соціальні настрої, культурні коди та мову сучасної молоді, стаючи невід'ємною частиною цифрової культури.

1.3 Типологія мемів

Меми як важлива складова сучасної онлайн-культури, існують у різних формах і варіаціях, відображаючи різноманітність інтересів, гумористичних смаків та соціальних поглядів користувачів.

За критерієм структури поданої інформації виокремлюють такі види інтернет-мемів: 1) текстові; 2) ілюстративні; 3) креолізовані; 4) відеомеми [26].

Текстові інтернет-меми (вербальні) – це слова, словосполучення або речення, що почали широко використовуватися в Інтернеті. Одні з основних джерел таких об'єктів є орфографічні помилки та фрази які засідають в голові, найчастіше вони є досить простими («*shmall*», «*me and who*», «*кіця*»). Текстові мережеві меми також можуть з'являтися на основі лінгвістичних зворотів, що вже давно стали кліше в певній суспільній чи професійній галузі (наприклад, «*яжмати*», «*ідемо в дурку*», «*а чого досяг ти?*» тощо) [26, с. 59].

Ілюстративні інтернет-меми (невербальні) представлені зображеннями або фото реальних людей, казкових персонажів, кіногероїв, тварин, рослин тощо (Дод. А). Однією з основних причин їх популярності це те, що текстове листування не дає нам можливості передати свої емоції у повній мірі.

Якраз щоб розбавити цей потік літер і використовуються меми без вербального компонента, які передають тільки реакцію та емоційний стан. Проте такі меми не є чимось довговічним, адже потік фотографій в мережі інтернет просто величезний, одні картинки змінюють інші. Нещодавно дуже актуальним стало використовувати саме фото тварин, на яких люди бачать емоції та настрої, хоча це лише наша інтерпретація [26, с. 59].

Креолізовані інтернет-меми (комплексні) утворюються шляхом інтеграції ілюстративної та текстової частин (Дод. Б). Це найбільш масова і популярна категорія мережевих мемів, оскільки вони поєднують у собі емоційний та інформативний потенціал. Вони мають як стабільну, так і змінну сторони [16]. У більшості випадків такі меми мають комічний зміст. Вони відрізняються різноманітністю тематики і можуть охоплювати актуальні суспільно-політичні події, міжособистісні відносини, професійні, навчальні або побутові проблеми. Потужним джерелом креолізованих інтернет-мемів є кінематограф, телебачення та ютуб відео [26, с.60].

Відеомеми виникають і розвиваються як за рахунок професійної зйомки (кліпи, фрагменти кінофільмів і телепередач, наприклад багато мемів взято із вдаливих та невдаливих інтерв'ю, кіноляпів тощо), так і любительської, де особливою популярністю користуються сюжети з неадекватною, конфліктною поведінкою і

нецензурною лексикою, потужного стрибку подібному контенту надала мережа ТікТок [26, с.62].

Досліджуючи сучасний медіапростір, М. Громова всі зафіксовані меми за ознакою походження класифікує на 9 основних груп:

- 1) на основі літературних творів (Дод. В.1);
- 2) на основі музичних творів (Дод. В.2);
- 3) на основі фольклорних творів (Дод. В.3);
- 4) на основі кіно (Дод. В.4);
- 5) на основі історичних подій (Дод. В.5);
- 6) на основі побутової сфери життя (Дод. В.6);
- 7) на основі вірувань і релігійної сфери життя (Дод. В.7);
- 8) на основі політичного життя (Дод. В.8);
- 9) на основі реклами [5, с. 29] (Дод. В.9);

Філолог О. Чернікова у роботі про типологізацію мемів презентує іншу класифікацію:

- 1) вербальні (текстові);
- 2) невербальні (візуальні, аудіальні, жестові);
- 3) комплексні (комбінація двох чи більше типів) [28].

Таким чином, мем – загальне родове поняття, яке включає у себе цілий ряд різновидів, тобто володіє великим видовим розмаїттям. Термін мем є найширшим. Він означає у широкому сенсі одиницю, яка транслює культурну інформацію і поширюється від одного суб'єкта до іншого. Термін інтернет-мем передбачає різновид мемів, які є видом полімодального дискурсу в інтернет-комунікації. Демотиватор – це підгрупа інтернет-мемів, що мають спеціальне візуальне оформлення (зображення у чорній рамці і текст) [3].

Існує думка, що деякі сленгізми можна віднести до мемів, проте це залежить від їх розповсюдження. Меми перетинаються з реаліями, адже існують культурно-специфічні меми, які не будуть зрозумілими представникам інших культур. Детальні критерії визначення і властивості явища мема сформульовано в попередній розвідці, присвяченій дослідженню мемів у лінгвістичному

аспекті [29]. Для цього дослідження важливі такі критерії: мем не обмежений у часі, тобто під визначення мема підпадає як сучасний демотиватор або влучна фраза, так і цитати відомих людей, ідіоми тощо; мем несе в собі більше інформації, ніж можна побачити на поверхні (він закодує цілу ситуацію, сума його слів не дорівнює його значенню); з часом семантичне та етимологічне наповнення мема трансформується, а залишається лише форма й ситуативне значення; форма мема фіксована, але може підлягати ситуативній трансформації (на зразок зміни фразеологізму); Оскільки мем підлягає під визначення знака, то й первинний розподіл мемів на типи ґрунтуватиметься на найпростішому розподілі знаків: за способом подання/сприйняття інформації [37]. Таким чином, виділяємо два базових види мема: вербальний і невербальний. Слід зазначити, що вербальні меми можуть розвиватися з невербальних, наприклад, «тропи» у широкому значенні «слово, фраза або образ, що вживається у новий та незвичний спосіб для створення ефекту художності» [29].

Меми в інтернет-просторі функціонують як метамова, часто складаються з алюзій, пропонують віднайти нові змісти, передаючи основну інформацію імпліцитно, що властиво для епохи Постмодернізму. Люди також підсвідомо ретранслюють меми, ділячись новинами, жартами, мелодіями, які не мають практичного значення для більшості реципієнтів. І. Дацкевич визначає ці зміни як прояв нової масової «comment-культури», головною загрозою якої є відсутність індивідуальної волі, відмова від рефлексивного сприйняття, що створює базис для маніпуляцій [31].

В контексті медіадискурсу меми часто розглядають як певні приховані в привабливій інформаційній оболонці ідеологічні звернення, які за допомогою інтернет-мережі досягають аудиторії та впливають на сприйняття реальності споживачами медіасфери. Це часто призводить до появи медіавірусів, які вперше виявив Д. Рашкофф, використавши термін для позначення медіаподій, що призводять до певних соціально значущих наслідків. Головним завданням медіавірусу є залучення стороннього індивіда до обговорення та частковий вплив на нього [35].

Інтернет-меми є формальною *lingua franca*, є естетичною маніфестацією логіки *лулзів* (гумору заради гумору) [39, с. 64]. Мемі інтернету до того ж відрізняються від простих мемів тим, що їх легше дослідити від появи до розвитку успіху, вони мають свій відбиток у сучасних медіа просторах і навіть виходять за межі інтернет-спільнот у широкий соціум і навпаки.

Мемі складають сфери культурного знання загального користування, що доступні всім, вони є інструментами соціальної ідентичності. Вони дозволяють нам передавати складні ідеї у межах короткої фрази, мелодії або образу [18]. Значна кількість візуальних та вербальних символів, що мають високу впізнаваність серед користувачів, спричинила трансформацію інтернет-мемів у допоміжний рівень мовної комунікації, який дедалі частіше виконує функцію доповнення або навіть заміщення традиційних мовних засобів [42, с. 173]. Так, мем доводиться користувачами до прийняттого (на їхню думку дуже вдалого) співвідношення частин основного (того, що виявилось тригером для появи мему) та творчого (нового, що було додано учасниками процесу).

Мемі стали одним з мовнокультурних проявів інтернет-спілкування, і як інтернет вони працюють так, щоб донести велику кількість інформації у стислій формі [19].

Тобто, інтернет-меми є багатовимірним явищем сучасної культури, що поєднує мовні, візуальні та соціальні аспекти комунікації. Вони функціонують як особлива форма культурного коду, здатна передавати складні ідеї, емоції й оцінки у стислому, часто іронічному або алегоричному форматі. Мемі не лише розважають, а й виконують важливу роль у формуванні суспільної думки, створенні колективної ідентичності та відображенні цінностей цифрової епохи. Їхня здатність швидко поширюватися та трансформуватися робить їх невід'ємною складовою сучасного медіадискурсу та важливим інструментом комунікації у глобальному інформаційному просторі.

1.4 Основні параметри мемів

Важливо відмітити, що мемі дуже швидко поширюються через Інтернет та ЗМІ. Саме тому існує спеціальний термін «інтернет-мем» — це коротка

інформація, фраза, зображення, мелодія тощо, яка миттєво стала популярною і яка відтворюється в мережі Інтернет, як правило в нових контекстах. Для інтернет-мемів головне значення має популярність та комунікативна експансія. Найпоширенішими стають меми, які якимось чином залишають небайдужими користувачів Інтернету і викликають бажання тиражувати інформацію (мем) далі. Головна умова поширення мемів – їх емоційна забарвленість [20].

Слід зазначити, що існують національні уподобання у використанні тих чи інших видів інтернет-мемів. Наприклад, в Україні популярний термін «демотиватор», який пов'язаний із поняттям «мем». Демотиватор (демотиваційний постер) – вид полімодальної дискурсу, що складається з картинки в чорній рамці і напису-слогану, який її коментує. Демотиватор – це один із видів інтернет-мемів, мета якого в формі парадокса, гротеску або абсурду описати якесь явище, тим самим «демотивувати» читача, тобто показати негативні сторони певного явища [3].

Щодо популярності мемів, то було проведено опитування, що описане в роботі К. Соседко [22], що якщо люди обирають з п'яти типів мемів за способом вираження, розповсюдження в інтернет-середовищі: текстовий мем (слово, фраза); мем-зображення (фотожаба, образ, персонаж); медіамем (комічний відеосюжет); гіф (анімовані картинки, коротке відео, яке відображає будь-яку емоцію); креолізований мем (поєднання вербального та візуального компонентів, які користувачі можуть змінювати при збереженні смислового навантаження мему), то результат буде таким: перше місце розділили медіамем (32,2 %) та мем-зображення (відомі актори, персонажі) (32,2 %); на другому опинилася опрацьована у графічному редакторі фотографія (наприклад, фотожаба) (24%) і на третьому – гіф (анімовані картинки) (11,6 %) (Рис. 1).

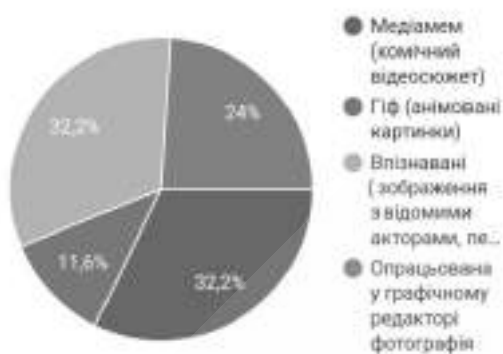

Рис. 1.1

Щодо контексту, то глибина і повнота сприйняття мема цілком залежить від адресата. Для переважної більшості мемів бути «в темі», в ситуації – критично для розуміння мема. Саме тому серед користувачів Інтернет-мемів популярні «ностальгічні» меми, які, мовляв, будуть незрозумілими для тих, хто народився пізніше певного періоду часу. Існують лінгвокультурні явища, з якими не слід плутати поняття мема [25].

Інтернет-меми швидкоплинні в часі, адже вони не потребують тривалого осмислення. Якщо ж подія повторювана, то інтернет-меми можуть виникати в новій інтерпретації, але вже з меншою інтенсивністю. Наприклад, відомі в українському медіапросторі меми про паляницю (Дод.Г.1) та Чорнобаївку (Дод.Г.2). Інтернет-меми можуть реалізовуватися різними знаковими системами і як певний текст, і як зображення. Переважна більшість текстових інтернет-мемів – це слова, словосполучення або речення, які мають граматичні ознаки звороту, однак у інтернет-комунікації трапляються текстові інтернет-меми більші за обсягом [25].

Таким чином, інтернет-меми є унікальним продуктом цифрової культури, який поєднує в собі вербальні, візуальні та емоційні складники. Їхня популярність зумовлена швидкістю поширення, здатністю викликати емоційний відгук і бути зрозумілими широкій аудиторії завдяки спільному культурному контексту. Вони відображають актуальні суспільні настрої, події та цінності, стаючи своєрідним дзеркалом інтернет-комунікації. Незважаючи на швидкоплинність, меми відіграють важливу роль у формуванні колективної

свідомості користувачів мережі, а також у розвитку сучасного лінгвокультурного простору.

Висновки до розділу 1

1. Сучасні дослідники визначають медіапростір як поле взаємодії, складний та динамічний об'єкт наукового пізнання, що радикально змінив способи створення, поширення та споживання контенту.

2. Поняття «інтернет-мем» виходить за межі простого візуального образу чи фрази. Інтернет-мем розглядається як одиниця культурної інформації, що поширюється в мережі за принципом вірусної передачі, модифікується та адаптується користувачами.

3. Типологія інтернет-мемів охоплює різноманітні форми їхнього вираження та функціонування. За структурою інформації розрізняють текстові, ілюстративні, креолізовані та відеомеми. За походженням меми можуть базуватися на літературі, музиці, кіно, історичних подіях, політиці, побуті чи рекламі. Також виділяють вербальні, невербальні та комплексні меми залежно від способу передачі змісту.

4. Для мемів характерними є основні параметри: популярність та тривалість існування. Популярність мему залежить від його актуальності, здатності викликати емоційний відгук та легкості відтворення. Тривалість існування ж є мінливою величиною, що залежить від динаміки медіапростору, соціальних та культурних тенденцій, а також від здатності мему до постійної реінтерпретації.

РОЗДІЛ 2 КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ ІНТЕРНЕТ-МЕМІВ

2.1 Типологія англійськомовних інтернет-мемів: семантичні та структурні характеристики

Аналіз англійськомовних інтернет-мемів як особливого феномена сучасного віртуального дискурсу вимагає не лише опису їх лінгвальних характеристик, а й врахування прагматичних аспектів, функціонування цих одиниць у цифровому середовищі. Однією з ключових особливостей мемів є їхній комічний характер, що проявляється через різноманітні типи гумору, іронії, сатири, сарказму тощо. Саме комічність виступає тією смисловою домінантою, яка забезпечує ефективність комунікативного акту, привертає увагу аудиторії, викликає емоційний відгук і сприяє поширенню мемів у мережі. Слід підкреслити, що комічність у мемах не є однорідною – вона репрезентується у вигляді певного спектра проявів, які відрізняються за ступенем емоційної напруги, інтенцією автора, типом оцінки, а також за цільовою аудиторією. Врахування цих аспектів є особливо важливим для правильного тлумачення прагматичного навантаження мемів у контексті міжкультурної комунікації. Враховуючи це, для ґрунтовного розуміння комунікативно-прагматичних особливостей англійськомовних інтернет-мемів необхідна систематизація та класифікація дібраного емпіричного матеріалу. Беручи до уваги, що основна складова мемів це комічність, класифікуємо аналізовані одиниці за видом комічності, відповідно до типології, запропонованої А. Нелюбою [46] та з урахуванням дібраного емпіричного матеріалу виділяємо шість груп англійськомовних інтернет мемів:

- 1) меми, що використовують гумор, наприклад:

My dog trying to convince me to give
him a bite of my food

Рис. 2.1

Мем *My dog trying to convince me to give him a bite of my food* ‘Мій пес намагається переконати мене дати йому шматочок їжі’¹ (Рис. 2.1) має елементи гумору, оскільки він передає знайому життєву ситуацію, яка викликає усмішку без елементів негативу, критики, засудження. Жарт апелює до спільного досвіду власників домашніх тварин, викликаючи у реципієнта позитивний емоційний відгук.

2) меми, що використовують гротеск, наприклад:

Nobody:
Me at 3AM:

Рис 2.2

Гумористичне зображення *Nobody: Me at 3 AM:* ‘Ніхто: Я о 3-й ранку:’ (Рис.2.2) є прикладом семіотичної одиниці, що функціонує на перетині лінгвістичного та візуального дискурсів. Його комічний ефект ґрунтується на гротескній гіперболізації буденної фізіологічної потреби – нічної спраги.

¹ Переклад англійськомовного емпіричного матеріалу, який подається у авторській версії, слід розглядати як один із можливих варіантів перекладу.

Ця візуальна гіпербола порушує реалістичні пропорції, створюючи абсурдний образ, що викликає сміх.

3) сатиричні мему, наприклад:

Me manifesting a 4 bedroom house for \$9.99

Рис. 2.3

Медіа-жарт *Me manifesting a 4 bedroom house for \$9.99* ‘Я маніфестую будинок на 4 спальні за \$9.99’ (Рис.2.3) є прикладом сатири, спрямованої на критику сучасних соціокультурних явищ. Об’єктом сатири є феномен «маніфестації» – віра в досягнення матеріальних благ силою думки, ігноруючи здоровий глузд. Сатиричний ефект досягається через поєднання гіперболи та іронії.

4) саркастичні мему, наприклад:

The moment you realize there are some things the gym can't fix

Рис. 2.4

Мем *The moment you realize there are some things the gym can't fix* 'Момент, коли ти розумієш, що є речі, які спортзал не може виправити' (Рис.2.4) фіксує момент когнітивного дисонансу – усвідомлення обмежень у боротьбі за ідеальний зовнішній вигляд, та є прикладом саркастичної самоіронії, що виражається через візуальну гіперболу.

5) меми, що використовують чорний гумор, наприклад:

Рис 2.5

Мем *Practicing my prison photos cause people be testing me lately* 'Практикую свої тюремні фото, бо останнім часом люди мене випробовують' (Рис.2.5) є яскравим прикладом чорного гумору. Комічний ефект досягається за рахунок поєднання буденної, майже тривіальної, соціальної проблеми «люди мене випробовують» з її абсурдно-радикальним вирішенням «я потраплю до в'язниці». Використовується імплікатура, що натякає нам на ув'язнення за вбивство, а осміювання подібних речей і є явищем чорного гумору. Прямо про це не йдеться, але стає можливим імпліцитним сенсом, який домальовується реципієнтом із контексту.

6) меми, що використовують мовну гру, наприклад:

Рис 2.6

Гумористичне зображення *Damn that's one tired elephant* ‘Чорт, це дуже втомлений слон’ (Рис.2.6) є яскравим прикладом гумору, побудованого на грі слів, або каламбурі. Його комічний ефект ґрунтується на полісемії та омонімічності англійського слова *tired*, яке може означати як «втомлений», так і «зроблений з шин», похідне від іменника *tire* – шина. У цьому випадку іменник *tire* функціонує як основа для утворення дієприкметника. За граматичними правилами, додавання суфікса *-ed* до іменника може створювати прикметник, що описує об’єкт як зроблений з певного матеріалу, має певну властивість, або є результатом дії, пов’язаної з цим іменником. Спочатку реципієнт сприймає фразу буквально, у значенні «втомлений слон». Однак візуальна складова – скульптура, повністю зібрана з автомобільних шин миттєво активує друге, непряме значення слова, розкриваючи справжній сенс жарту.

Такий підхід дозволяє не лише систематизувати емпіричний матеріал, а й глибше осмислити специфіку формування комічного ефекту, що безпосередньо впливає на характер взаємодії між комунікантами у віртуальному просторі.

Кожен із видів комічного виконує певну функцію у структурі інтернет-мема: гумор сприяє створенню доброзичливої, розважальної атмосфери; гротеск привертає увагу до абсурдності чи непропорційності явищ; сатира виконує критикуючу й соціально-політичну функцію; сарказм – підсилює експресивність та категоричність висловлювання. Додатково виокремлені чорний гумор та мовна гра демонструють тенденцію до ускладнення й збагачення сучасної комунікації в медіадискурсі, зумовлену як зміною ціннісних орієнтацій аудиторії, так і зростанням креативного потенціалу учасників інтернет-дискурсу.

2.2 Комунікативно-прагматичний аналіз англійськомовних мемів у цифровому дискурсі

У сучасному англійськомовному цифровому просторі інтернет-меми виступають не лише засобом розваги, а й потужним інструментом комунікації, що поєднує в собі елементи гумору, іронії, соціальної критики та культурної рефлексії. Їхнє прагматичне навантаження виявляється у здатності впливати на емоційний стан реципієнта, формувати спільні смисли та сприяти

конструюванню колективної ідентичності. У цьому контексті меми слід розглядати як особливий тип мовленнєвих актів, що реалізуються в межах інтернет-дискурсу з урахуванням його специфічних умов – мультимодальності, віртуальності та високої динаміки. Подальший аналіз дасть змогу глибше осмислити комунікативну функцію англійськомовних інтернет-мемів та окреслити їхній прагматичний контекст, що визначає їхню ефективність як засобу цифрової взаємодії, здатного передавати смисли, емоції та соціальні настанови у стислій, але виразній формі.

2.2.1 Мемі, що використовують гумор

Англійськомовні інтернет-меми аналізованої групи побудовані на гуморі, що виникає з комічних ситуацій або обставин в повсякденному житті.

Рис. 2.2.1

Мем *My family: For sure when he gets a girlfriend, he'll mature. My girlfriend and I:* 'Моя сім'я: Коли у нього з'явиться дівчина, він стане зрілим. Я і моя дівчина:' (Рис.2.2.1) ілюструє комунікативно-прагматичні аспекти, які часто спостерігаються в медіа-жартах. Він залучає увагу до соціальних норм та стереотипів, пов'язаних із розвитком особистості та становленням у парних відносинах.

Комунікативна функція – передача повідомлення про зміну поведінки чоловіка після того, як він знаходить собі партнерку. У цьому контексті

підкреслюється, що поява дівчини в його житті символізує перехід на новий рівень зрілості та відповідальності.

Прагматичний контекст – гра на стереотипах і очікуваннях, що стосуються стосунків. Ідея, що партнер може впливати на зрілість особистості, є досить поширеною. Тут використано іронію, представивши образ чоловіка та його «зрілості» у вигляді двох людей у костюмах динозаврів, що навряд чи асоціюється з повсякденною зрілістю.

Досліджуваний мем може бути зрозумілий широкій аудиторії, яка має досвід у стосунках або принаймні знайома зі стереотипами, пов'язаними з розвитком взаємин. Такий онлайн-гумор часто використовуються для створення відчуття спільноти серед тих, хто розуміє їхній контекст.

Me after watching 10 minutes of
something on Netflix that took me
an hour to choose

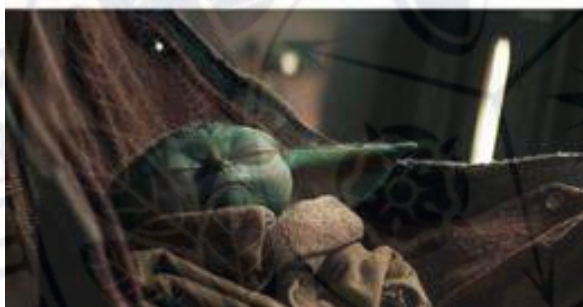

Рис. 2.2.2

Мем *Me after watching 10 minutes of something on Netflix that took me an hour to choose* ‘Це я після 10 хвилин перегляду шоу на Нетфлікс, що обирав годину’ (Рис.2.2.2). Цей креолізований жарт апелює до поширеної реакції користувачів на феномен затягуючого контенту, який непомітно поглинає час.

Комунікативна функція – передача через образ сплячого Бейбі-Йоди ситуацію, коли замість запланованого короткого перегляду ви випадково засинаєте, не дивлячись навіть на обрану програму протягом довгого часу.

Прагматичний контекст виражає загальну тему про відволікання та затягуючий контент. Такий мем може бути особливо актуальним для тих, хто має

досвід прогулянок на Netflix або інших платформах, які пропонують безліч контенту, що постійно відволікає нашу увагу.

Аналізоване інтернет-зображення передає повідомлення про те, як наші плани часто можуть бути перервані сном або різним контентом, наголошуючи на загальній проблемі управління часом та увагою в цифровій епохі.

Рис. 2.2.3

Мем: *Me: *stands up really fast* my entire body: 'Я *різко встаю* все моє тіло:'* (Рис.2.2.3). Мем ілюструє ситуацію, коли людина різко прокидається або встає з ліжка, а її тіло відразу ж сигналізує про неготовність до активного дійства.

Комунікативна функція полягає в тому, щоб через образ екрану автомобіля, заповненого повідомленнями про численні несправності, передати відчуття неминучих труднощів, які виникають навіть при спробі «різко встати». Такий візуальний сигнал символізує ситуації, коли проблеми накопичуються настільки, що їх уже неможливо ігнорувати.

Прагматичний контекст – мем грає на загальній ситуації ранкової несправності або стресу, коли намагаєшся швидко взяти себе в руки, але зустрічаєш неприємні відгуки свого організму. Така ситуація може бути зрозумілою багатьом людям, які переживають подібні випадки ранкового стресу чи неполадок.

Розглянутий медіа-пост передає повідомлення про те, як іноді навіть банальні зусилля встати і рухатися можуть бути ускладненими низкою непередбачуваних реакцій організму. Такі ситуації можуть бути джерелом комічних моментів, які багато людей можуть впізнати.

Рис. 2.2.4

Мем *My parents are taking the news of my career change well lol* ‘Мої батьки добре сприйняли новину, про зміну роботи, хах Тато: - Модель рук для бурбону? Ти божевільний? Син: Вони платять 100 тисяч доларів в рік Тато: Я хотів би вибачитись про те, що писав вище’ (Рис.2.2.4) Цей мем ілюструє ситуацію, коли батьки реагують на зміну роботи своєї дитини спершу скептично, а потім різко змінюють свою думку, коли дізнаються про високу зарплатню.

Комунікативна функція цього графічного жарту полягає у його здатності відтворити ситуацію з переписки між сином і батьком, що спричиняє комічний ефект через несподівану реакцію батьків на зміну роботи сина. Це може викликати посмішку або симпатію у тих, хто знайомий із подібними динаміками в сімейних відносинах.

Прагматичний контекст – його здатність до швидкого сприйняття та розуміння завдяки формату переписки, який є знайомим для багатьох користувачів месенджерів. Також він може бути популярним через свою здатність викликати емоційну реакцію та співпереживання від аудиторії.

When you wake up and check your phone to see how much longer you can sleep, but its right before your alarm rings

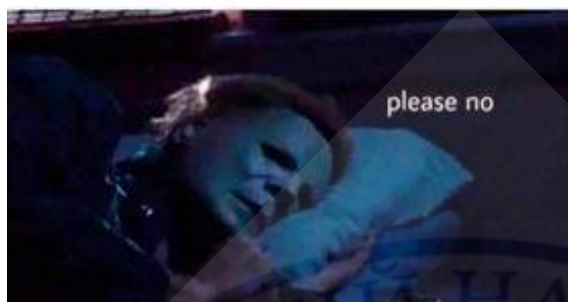

Рис.2.2.5

Мем *When you wake up and check your phone to see how much longer you can sleep, but its right before your alarm rings please no* 'Коли ти прокидаєшся і дивишся в телефон, щоб дізнатися скільки можна ще поспати, але твій будильник ось-ось задзвонить (на фото написано «ні, будь ласка»)' (Рис.2.2.5). Наведений жарт ілюструє типову ситуацію, коли людина прагне поспати ще трохи, адже ранкове пробудження дається непросто. У надії, що до сигналу будильника залишилася хоча б година, вона перевіряє час на телефоні, але з розчаруванням усвідомлює, що будильник ось-ось пролунає.

Комунікативна функція проаналізованого інтернет-мему виявляється у його здатності відтворювати життєву ситуацію. Відчуття розчарування через наближення моменту прокидання та несподіване виявлення цього через перевірку телефону є класичною. Така ситуація легко сприймається та розуміється, оскільки вона досить типова для багатьох людей у сучасному світі.

Прагматичний контекст цього медіатексту вирізняється своєю простотою та універсальністю. Його зміст можна легко сприйняти, оскільки він базується на загальновідомій ситуації, а візуальний контекст, представлений на мемі, яскраво передає духовний стан, що дозволяє глядачам легко відчувати ті самі емоції, або згадати себе в такій ж ситуації.

Me: I'll do it at 8
 Time: 8.05
 Me: looks like I gotta wait till 9 now

Рис. 2.2.6

Мем *Me I'll do it at 8 time: 8.05 me: looks like I gotta wait till 9 now* 'Я: я зроблю це в 8 годин, Час: 8:05, Я: Ну що ж, зроблю це в 9' (Рис.2.2.6). Представлений приклад ілюструє ситуацію, коли людина встановлює дедлайн виконання завдання, але, коли цей термін настав, вона знаходить привід відкласти це ще на трохи.

Комунікативна функція виражається в тому, що мем сприймається як веселий коментар на загальновідому тенденцію відкладати справи на потім. Він може викликати посмішку та відображати гумор у відношенні до звичайної людської поведінки. Його зміст легко розуміють і відчувають багато людей, оскільки прокрастинація є типовим явищем.

Прагматичні аспекти полягають у його здатності передати складні емоції через простий візуальний образ. Ілюстрація іграшкової жаби на ліжку передає відчуття відкладання та неважливості виконання завдання вчасно. Цей інтернет-жарт може легко викликати емоційну реакцію та засмучувати або розважати глядачів через свою універсальність та співзвучність зі звичайними ситуаціями в повсякденному житті.

When the FaceTime connects

Рис. 2.2.7

Мем *When the FaceTime connects* ‘Коли ви зайшли в Фейстайм’ (Рис. 2.2.7). Розглянутий інтернет-жарт відтворює ситуацію, коли ви несподівано з’являється в груповому відеодзвінку через програму, наприклад, FaceTime, і ваш вигляд може бути не сильно презентабельним.

Комунікативна функція – викликати посмішку або комічність через несподіваність зустрічі знайомих чи друзів у відеодзвінку. Візуальне зображення корівки і свинки зі смішними мордочками створює гумористичний ефект, ілюструючи неочікуваність ситуації.

Прагматичні аспекти полягають у його здатності швидко викликати емоційну реакцію та ідентифікацію з ситуацією у глядачів. Зображення анімальних персонажів зі смішними виразами обличчя може бути легко сприйнятим та зрозумілим, що сприяє швидкому поширенню мему в інтернеті.

Me: I'm gonna start having fun on my days off
Me on my days off:

Рис. 2.2.8

Мем *Me: I'm gonna start having fun on my days off Me on my days off*: ‘Я почну веселитися на вихідних. Я під час своїх вихідних’ (Рис.2.2.8).

Комунікативна функція успішно передає повідомлення через відтворення загальної ситуації, з якою знайомі багато людей. Образ кота Тома, що лежить під покривалом, миттєво передає відчуття спокою та затишку, а також можливість провести час відпочиваючи.

Прагматичний аспект медіа-жарту може викликати в глядачів емоційну реакцію, таку як сміх або співчуття, оскільки він передає комічну ситуацію, коли плани на веселощі перекриваються втомою та бажанням відпочити. Такий контент легко сприймається та розуміється.

Хоча такий спосіб проведення часу може спричиняти тривогу – адже здається, що життя минає повз, поки ми просто лежимо вдома і відпочиваємо – меми здатні частково нейтралізувати це відчуття. Однією з їхніх функцій є зниження тривожності: коли ми бачимо, що не ми одні так проводимо свій час, виникає відчуття спільності, що полегшує емоційний стан і зменшує провину за власні дії.

When you tell your parents a joke and
it turns into a lecture

Рис. 2.2.9

Інтернет-зображення *When you tell your parents a joke and it turns into a lecture* ‘Коли ти розповідаєш батькам жарт, а вони перетворюють його на лекцію’ (Рис. 2.2.9).

Комунікативна функція – розглянутого мему це використання гумору, щоб зобразити типову ситуацію, коли спроба жартувати перед батьками призводить до серйозної настанови або лекції. На фотографії зображено дитину, яка

опирається на стіну і тримає руку на лобі, виражаючи втому або роздратування. Це смішно, оскільки використовується контраст між очікуванням та реальністю.

Прагматичні особливості цього медіа-жарту включають фотографію дитини з виразною емоцією, яка додає візуальний контекст до текстового компонента та підсилює загальне враження від ситуації. Такий візуальний елемент сприяє глибшому емоційному сприйняттю повідомлення. Водночас, вербальний елемент медіатексту надає супровідний зміст і вказує на ситуацію, коли жарт стає приводом для навчання або моралізування.

Рис. 2.2.10

Мем *If you grew up with siblings, I don't even have to explain what's going on here* 'Якщо ви зростали з братами або сестрами, мені навіть не потрібно пояснювати, що тут відбувається' (Рис. 2.2.10). На зображенні видно руку, яка намагається закрити інфрачервоний порт від телевізору, щоб в людини, яка тримає пульт не було й шансу керувати гаджетом.

Комунікативна функція – вказати на загальний досвід тих, хто виріс з братами або сестрами та був вимушений ділити з ними спільний простір та один телевізор на двох, коли всі хочуть дивитись щось своє.

Прагматичні особливості складаються із того, що креолізований жарт буде зрозумілий людям із подібним життєвим контекстом, текст над зображенням

вказує на спільний досвід тих, хто виріс з братами або сестрами і саме це робить його таким популярним.

Зображення та текст допомагають глядачам легше розпізнати ситуацію, завдяки чому мем стає більш зрозумілим для широкої аудиторії.

**Me: I'm going to sleep early tonight
Also me at 2am:**

Рис. 2.2.11

Мем *Me: I'm going to sleep early tonight Also me at 2am*: ‘Я: Сьогодні піду спати раніше. Також я о 2 годині ночі’ (Рис.2.2.11). Цей мем відображає типову ситуацію, коли люди планують лягти спати раніше, але насправді не змикають повік до пізньої ночі; він показує реальну ситуацію, коли людина все одно не може відірватися від смартфона та заснути.

Комунікативна функція цього мему – гумористично відобразити розбіжність між намірами та діями, особливо щодо режиму сну. Візуальний компонент відіграє суттєву роль у розумінні медіатексту. Людина в ліжку зі смартфоном в руках відображає реальну ситуацію, що допомагає глядачам сприймати мем правильно.

Щодо прагматичних особливостей, мем чітко демонструє контраст між намірами та реальними діями: він ілюструє ситуацію, коли людина планує лягти спати раніше, але зрештою залишається активною до другої години ночі.

Me looking at my phone waiting for it to stop ringing so I can get back to what I was doing

Рис. 2.2.12

Мем *Me looking at my phone waiting for it to stop ringing so I can get back to what I was doing* ‘Я, дивлюсь на свій телефон, чекаючи, коли він перестане дзвонити, щоб я міг повернутися до того, що робив’ (Рис.2.2.12). Проаналізований інтернет-жарт використовує зображення персонажа з анімованого телевізійного серіалу «Губка Боб Квадратні Штани». Губка Боб, має незадоволений вираз обличчя, який виражає нетерплячість.

Комунікативна функція – гумористично передати поширене відчуття роздратування, коли телефон дзвонить, а людина зайнята іншою справою.

Прагматичний контекст – гра на ситуації, коли телефон перериває важливі справи або розваги, є реалістичною для багатьох людей. Це робить мем актуальним, адже він використовує гумор, підкреслюючи незручність повсякденної ситуації.

Люди можуть співпереживати та ідентифікуватися з ситуацією, що відображена в інтернет-дописі, оскільки багато з них переживають подібні моменти неприємного очікування через раптові телефонні дзвінки, до яких вони не були готові.

Me: *wakes up on time*
Also me: *lays there until I'm late*

Рис. 2.2.13

Інтернет-жарт *Me: *wakes up on time* Also me: *lays there until I'm late** ‘Я: прокидаюсь вчасно. Також я: лежу в ліжку, поки не починаю запізнюватись’ (Рис.2.2.13). У першій частині мему особа виражає бажання прокидатися вчасно, що може бути пов’язане зі свідомими намірами покращити свій режим дня та бути більш продуктивною. Проте, в другій частині вона лежить в ліжку, відкладаючи встати, доки не стає ясно, що вже запізнюється.

Комунікативна функція – знову ж відобразити внутрішній конфлікт між бажанням і реальними діями. Також мем ілюструє феномен прокрастинації, коли людина відкладає виконання завдань або відкладає важливі рішення до останнього моменту. Це може бути викликано різними факторами, такими як недостатня мотивація або неправильний тайм-менеджмент.

Прагматичний контекст – висміяти досить серйозну тему прокрастинації, щоб, можливо, полегшити долю тих, хто через це проходить. Попри те, що графічний жарт може бути гумористичним, він може також спонукати до дії. Побачивши себе у ситуації, зображеній у такому контексті, люди можуть засмучуватись через прокрастинацію та знайти мотивацію прокидатися вчасно, щоб братися за свої цілі, якщо не раніше, то хоча б вчасно. Отже, цей мем не лише передає гумористичний ефект, але й має потенціал спонукати до саморефлексії та позитивних змін у поведінці.

Рис. 2.2.14

Мем *My fatass was drunk last night and had a photo shoot with my McDonald's hashbrown at 4AM* 'Моя жирна задниця була настільки п'яною минулої ночі, що зробила фотосесію деруна з McDonald's о 4 ранку' (Рис.2.2.14). Зазначений гумористичний артефакт передає ситуацію, коли особа, мабуть, використовує гумор як засіб зворотного відображення своєї неординарної поведінки або рішень, викликаних впливом алкоголю чи інших факторів.

Комунікативна функція – передати самоіронію. Самоіронічний тон може вказувати на те, що особа свідомо своєї поведінки та може подивитися на неї з гумором. Приклад відображає сучасну культурну тенденцію з використання гумору та іронії для висміювання власної поведінки або ситуацій з життя.

Прагматичний аспект – висміяти дивну поведінку автора, показати як алкоголь може впливати на дії людини.

Рис. 2.2.15

Мем *Me watching a cat ignore me and run away after I pspops at it* ‘Я, коли дивлюся, як кіт ігнорує мене і тікає після мого «киць-киць»’ (Рис.2.2.15).

Гумористичне зображення викликає емоційну реакцію у глядачів через комічний сюжет, де особа намагається привернути увагу кота за допомогою типового звуку «киць-киць», але кіт ігнорує її та втікає.

Комунікативна функція – викликати сміх або симпатію до героя мему, який опиняється хоч і в сумній, але комічній ситуації. Зображення сумного обличчя Сквідварда додає до ситуації елемент печалі та розчарування. Ця комічна сцена може викликати у реципієнтів різні емоції, включаючи сміх, співчуття та відчуття співпереживання.

Прагматична функція цього інтернет-жарту полягає в його здатності формувати спільне емоційне поле серед реципієнтів, які розпізнають контекст і ситуацію, представлену в ньому. Він може викликати посмішку або навіть сміх у тих, хто відчуває подібність з описаною ситуацією. Це дозволяє мему стати засобом віртуального спілкування та співпереживання між користувачами Інтернету, які можуть ділитися своїм досвідом та реакціями в коментарях або шляхом репосту.

Рис. 2.2.16

Мем **serious situation* My brain:* ‘Серйозна ситуація. Мій мозок: смійся’ (Рис.2.2.16). Проаналізований приклад може відображати ситуацію, коли людина опиняється в серйозному чи напруженому контексті, але її внутрішній монолог

абсурдно абстрагований від обставин. Медіатекст здатен викликати у реципієнтів посмішку або навіть глибші роздуми про те, як ми реагуємо на стресові ситуації та як важливо зберігати почуття гумору в будь-яких обставинах.

Комунікативна функція – висміяти ситуації, коли людина відчувається невпевнено або занепокоєно, але в той же час усередині вона реагує абсурдним або гумористичним способом. Фото чоловіка, який тримає табличку з написом «смійся», підсилює цей ефект, показуючи, що навіть у серйозний момент можна знайти щось комічне або смішне.

Прагматична функція мему полягає в тому, що він дозволяє відволіктися від напруженості чи страху, що супроводжують серйозну ситуацію, і знайти у цьому щось комічне або розважальне.

Рис.2.2.17

Мем *Me: I need to save money Me: *gets money* Me: 'Я повинен заощадити гроші. Я отримав гроші. Побалуй себе'* (Рис.2.2.17).

Комунікативна функція – відобразити типову ситуацію в особистому фінансовому плануванні, де існує внутрішня боротьба між потребами розумного витрачання та бажанням насолоджуватися.

Прагматичний контекст передає внутрішній конфлікт: перший рядок виражає внутрішню мотивацію особи заощадити гроші, що може бути зумовлено різними факторами, такими як прагнення до фінансової стабільності чи

відповідальність перед майбутніми витратами. Однак другий рядок показує, як цей план може бути порушений, коли особа отримує певну суму грошей.

Отже, комунікативна ефективність інтернет-мемів, що використовують гумор, полягає в їхній здатності виконувати специфічну соціокультурну функцію – репрезентувати повсякденність через призму гумору. Вони акцентують увагу на рутинних, часто непомітних аспектах життя, таких як побутові дискомфорти чи шаблонні взаємодії в соціальних групах, та перетворюють їх на універсальні гумористичні ситуації.

Важливо зазначити, що домінуючою рисою цієї комунікації є саме легкий, безконфліктний гумор, а не гостра іронія чи сарказм. Він ґрунтується на впізнаванні та спільному досвіді, а не на знущанні чи критиці. Такі теми, про марнотратство, тенденції до розгубленості в різних життєвих ситуаціях, комічні моменти у спілкуванні з рідними, є за своєю суттю безпечними та аполітичними, що робить гумор доступним та об'єднуючим для широкої аудиторії.

2.2.2 Мемі, що використовують гротеск

Англійськомовні інтернет-меми аналізованої групи побудовані на гіперболізації певних явищ.

Рис. 2.2.18

Мем *Me thinking “hmm... now I need something sweet” after I just ate* ‘Це я думаю, що тепер хочу чогось солоденького, після того як щойно поїв’ (Рис.2.2.18). Проаналізований інтернет-жарт відображає ситуацію, коли людина виражає своє бажання з’їсти щось солоденьке після того, як щойно поїла.

Образ товстої білки на картинці може бути сприйнятий як комічний елемент, який ілюструє наслідки цього бажання.

Комунікативна функція полягає у його здатності виразно передати емоційний стан особи, а саме, бажання поїсти ще чогось смачного після повноцінного обіду. Це створює можливість для співпереживання з боку аудиторії, яка може відчувати подібні емоції, і викликати сміх.

Прагматичні особливості включають в себе його здатність до швидкого сприйняття та розуміння завдяки використанню простого образу товстої білки, який легко розпізнається і асоціюється з певним бажаннями та їх наслідками. Також він може швидко розповсюджуватися в інтернеті через свою простоту.

Рис. 2.2.19

Мем *Me in the mirror vs me in the photos* ‘Я в дзеркалі та я на фото’ (Рис.2.2.19). Гумористичне зображення ілюструє різницю між тим, як людина сприймає себе у дзеркалі, як гарну і привабливу та тим, як вона виглядає на фото, не дуже симпатична.

Комунікативна функція цього мему полягає у його здатності відтворити типову ситуацію, коли людина розчаровується в тому, як вона виглядає на фото порівняно з тим, як вона сприймає себе у дзеркалі. Це викликає не тільки посмішку але й, як це називають в англійськомовному інтернеті *relatable*, що має еквівалент і у нас – *жиза*.

Прагматичні особливості включають в себе його візуальну простоту та зрозумілість, а також здатність швидко передати ідею порівняння між

реальністю та сприйняттям. Контраст та перебільшення заради комічного ефекту є дуже частим явищем в інтернет-середовищі.

Рис. 2.2.20

Мем *Me showing the new person at work how to do things I don't even know how to do myself* 'Я показую новенькому на роботі, як робити речі, які сам навіть не здогадуюсь, як зробити' (Рис.2.2.20). Представлений медіа-жарт ілюструє ситуацію, коли людина намагається виглядати компетентною, хоча насправді не розуміє, що робить.

Комунікативні аспекти цього мему полягають у його здатності передати ситуацію, коли людина намагається виглядати компетентною або керівницькою, незважаючи на власну невпевненість або незнання. Зображення Джокера, який намагається показати щось клоуну з фільму «Воно», створює комічний ефект та ілюструє ситуацію, де реципієнт виглядає смішно та не на своєму місці.

Прагматичні аспекти включають в себе його здатність викликати емоційну реакцію та співчуття у глядачів через універсальність та співзвучність з повсякденними ситуаціями на роботі. Зображення Джокера та клоуна з фільму «Воно» легко впізнавані.

When you already checked your usual five apps and don't know what else to do with your day:

Рис. 2.2.21

Мем *When you already checked your usual five apps and don't know what else to do with your day* 'Коли ти вже перевіриш 5 улюблених застосунків і не знаєш, що робити весь день далі' (Рис.2.2.21). Наведений приклад відтворює ситуацію, коли людина за звичкою витрачає час на перегляд різних програм чи веб-сайтів, але як тільки все вже перевірено, день стає беззмістовним й учасник комічної ситуації зовсім не має ідей, чим зайнятися далі.

Комунікативні аспекти цього мему полягають у його здатності передати відчуття нудьги через відсутність будь-яких цікавих занять. Зображення риби зі змученим виразом обличчя ілюструє цю ситуацію, допомагаючи споживачу відчувати ту саму нудьгу та безвихідь.

Прагматичний сенс міститься саме в візуальному елементі, який надає емоційного окрасу ситуації, адже якщо б там була весела риба, а не змучена, то сенс мему був би зовсім іншим. Можливо, так би він не набув такої популяризації.

Me in the shower waiting for the hot water

Рис. 2.2.22

Мем *Me in the shower waiting for the hot water* ‘Я стою в душі і чекаю на гарячу воду’ (Рис.2.2.22).

Комунікативна функція ілюструє ситуацію, коли людина чекає на гарячу воду під час прийому душу. Образ чоловіка, що стоїть на краю гори, підкреслює відчуття сильного очікування або безкінечності, яка, здається, спливає, поки душова вода не нагрілась.

Прагматичний контекст апелює до загальної ситуації розчарування або дискомфорту, що виникає внаслідок невиправданих очікувань. У цьому випадку мем ілюструє момент, коли людина потребує гарячої води для комфортного душу, але стикається з її відсутністю, що викликає емоційний дисонанс між бажаним і реальним.

Проаналізований жарт передає відчуття того, як очікування може розчарувати або бути неприсмним, особливо коли воно стосується такої повсякденної речі, як гаряча вода.

Me when
other people
are sleeping

Other people
when I'm
sleeping

Рис. 2.2.23

Мем *Me when other people are sleeping Other people when I'm sleeping* 'Я, коли інші люди сплять' (Рис.2.2.23).

Комунікативна функція – демонстрація контрасту між уважністю автора, який проявляє повагу до потреб інших людей, зокрема тих, хто спить, і байдужим або протилежним ставленням інших до нього самого.

Прагматична функція – передати загальновідомі ситуації через комічний контраст між образами, що викликає посмішки та емоційну зв'язаність з аудиторією. Цей мем може бути використаний у різних контекстах для вираження ситуацій, пов'язаних з взаємодією людей, та сприяє швидкому та ефективному розумінню та співчуттю.

Рис. 2.2.24

Мем *When your friend is about to do something stupid but you kinda wanna see what's gonna happen* 'Коли твій друг хоче зробити якусь дурницю, але тобі цікаво, що може статися' (Рис.2.2.24).

Комунікативна функція – використати іронію, щоб створити комічний контраст між попередженням, яке намагається передати знак «STOP», і його кольором, який дає «зелене світло» через зацікавленість спостерігача. Мем зображає певну внутрішню боротьбу між бажанням вберегти друзів від дурниць і простою людською допитливістю.

Прагматичні особливості жарту – створення відчуття загадковості та інтриги, оскільки ситуація залишає багато простору для уявлення та спекуляцій щодо подальших подій. Відсутність конкретного контексту чи ситуації надихає реципієнтів вигадувати різні можливі сценарії, що можуть трапитися на фото після того, як камера зафіксує «стоп».

when you didn't get enough sleep and
everything during the day pisses you
off

Рис. 2.2.25

Мем *when you didn't get enough sleep and everything during the day pisses you off* 'Коли ви не виспались, і все, що робиться протягом дня, дратує вас' (Рис.2.2.25). Центральним елементом мему є зображення злого кота з синцями під очима.

Комунікативна функція – показати стан втоми та роздратованості від недостатньої кількості сну.

Візуальний елемент медіатексту має сильну виразність, що дозволяє мему швидко сприйматися та бути зрозумілим реципієнтам.

Прагматична функція відображається у тому, що жартівливе висловлювання про стан роздратованості через недосипання відтворює типові проблеми повсякденного життя.

Рис. 2.2.26

Мем *Me setting up my alarm* ‘Я ставлю свій будильник’ (Рис.2.2.26) використовує перебільшення, показуючи надмірну кількість встановлених будильників.

Комунікативна функція – показати недовіру до того, що один або два будильники зможуть розбудити автора, або що автор не зможе сам себе заставити піднятися, відкладаючи кожен свій будильник ще на трохи.

Прагматичні особливості гумористичного зображення полягають у його актуальності для широкого кола реципієнтів, які можуть ідентифікуватися з ситуацією встановлення багатьох будильників на телефоні. Ця ситуація створює емоційний зв’язок між глядачами та мемом, сприяючи їхньому відчуттю спільності та розуміння.

When you come home and you
see your dog and he sees you

Рис. 2.2.27

Мем *When you came home and you see your dog and he sees you* ‘Коли приходиш додому і бачиш свого собаку, а він бачить тебе’ (Рис.2.2.27).

Комунікативна функція – показати феномен взаємного зв’язку між людиною та її собакою, який може бути сприйнятий як момент емоційного зближення та взаєморозуміння. Він відтворює сценарій, коли людина повертається додому після тривалих робочих днів, стомлена та виснажена, але з радістю на обличчі при зустрічі з улюбленцем. Розмите зображення обох фігур підкреслює динаміку моменту, можливо, вказуючи на те, що обидва суб’єкти в русі, що підсилює враження від зустрічі.

Прагматична функція викликати в реципієнтів емоційну реакцію, а саме теплоту і позитивність. Медіатекст акцентує на значущості та цінності взаємовідносин між людиною і її домашнім улюбленцем, що зазвичай є джерелом радості, тепла й емоційного зв’язку для багатьох людей.

Основою прагматичного впливу англomовних гротескних мемів, як показав аналіз, є комплексне використання абсурду, гіперболи та іронії. Центральним способом досягнення комічного ефекту виступає навмисне руйнування логіки між причиною та наслідком. Це викликає у реципієнта стан когнітивного дисонансу, психологічний дискомфорт від якого миттєво розряджається сміховою реакцією [15].

Меми аналізованої групи використовують гротеск і перебільшення як засіб осмислення універсальних людських проблем. Такі медіатексти підносять повсякденні труднощі до рівня абсолюту, викручуючи їх до межі абсурду. Типові теми – прокрастинація, нестача сну, самосприйняття, набувають тут гіперболізованої форми: якщо людина не зовсім компетентна, то вона подається як повністю безпорадна; якщо не виспалася, то вже приречена на поганий настрій увесь день. Таке перебільшення перетворює дрібні життєві негаразди на гротескні образи, у яких проявляється не стільки сміх, скільки іронічне впізнавання себе. Саме ця гіперболізація і є джерелом гумору, він народжується з перебільшення буденності, доведеної до межі карикатурності.

2.2.3 Мемі, що використовують сатиру

Англійськомовні інтернет-мемі досліджуваної групи застосовують гумор як засіб критичного осмислення та висміювання буденних, часто неприємних або незручних ситуацій.

Рис 2.2.28

Мем *If having an old soul was a person*: ‘Якби «розвинутий не по рокам» було людиною» (Рис.2.2.28) використовує комунікативно-прагматичні засоби для вираження ідеї про «розвинену не по роках людину» через візуальний образ. *An old soul*, в англійській мові, – це людина, особливо дитина або молода людина, яка демонструє зрілість, розуміння або серйозність, які типові для значно старших осіб [47].

Комунікативна функція – передати ідею про людину, яка має характер, манери або інтереси, які вважаються незвичайно розвиненими або мудрими для їхнього віку. У мемі це відображено через образ маленького хлопчика, який виглядає як стара людина у вишуканому костюмі та характерній позі.

Прагматичний контекст полягає у використанні стилізації та образів для вираження концепції «старої душі». Представлення маленького хлопчика у вишуканому костюмі та позі допомагає підкреслити іронію і несподіваність цієї ідеї, що викликає усмішку.

When you drunk AF and start being
friends with everyone

Рис. 2.2.29

Мем *When you drunk AF and start being friends with everyone* ‘Коли ти дуже п’яний і починаєш бути другом з усіма’ (Рис.2.2.29).

Комунікативна функція – відобразити веселу та невимушену атмосферу, що виникає коли люди вип’ють та розслабляться, будучи дуже не тверезою, людина відчуває себе «другом з усіма». Це іронічно і гумористично підкреслює те, як вживання алкоголю може вплинути на сприйняття соціальних відносин.

Пес і дельфіни в цьому мемі використовуються як символи. Пес, схоже, веселиться разом з дельфінами, що підкреслює ідею спонтанності та невимушеності взаємодії в п’яному стані. Таке використання тварин часто робить меми більш емоційно зрозумілими та привабливими.

Прагматична функція – стимулювати взаємодію в мережі, оскільки він легко сприймається та спонукає користувачів до коментування та репостів. Завдяки цьому він слугує ефективним засобом для спільного відчуття та розважання у віртуальних спільнотах.

Pasta when you forget to stir it for 30 seconds

Рис. 2.2.30

Мем *Pasta when you forget to stir it for 30 seconds* ‘Макарони, коли ти забув помішати їх 30 секунд’ (Рис.2.2.30). Медіатекст демонструє кілька ідентичних фігур, які обіймають одна одну дуже міцно з нейтральними виразами обличчя. Вони схожі на спагеті, яке злипається разом, коли його не перемішувати протягом певного часу. Ця візуальна метафора гумористично показує, що спагеті може «обійматися» так само, як ці істоти.

Комунікативна функція – відобразити повсякденну ситуацію, коли ми готуємо їжу, і нагадати реципієнту, що важливо перемішувати спагеті, щоб воно не прилипало разом.

Прагматична особливість аналізованого мему полягає в його здатності через просту і кумедну візуалізацію передати загальновідому проблему – злипання макаронів при недбалому приготуванні.

9 PM: Okay only a few drinks,
nothing too crazy
Me at 3 AM:

Рис. 2.2.31

Мем *9 PM: Okay only a few drinks, nothing too crazy Me at 3 AM:* ‘21:00: Добре, лише кілька стаканчиків, нічого екстраординарного. Я о 3:00 ранку:’ (Рис.2.2.31).

Досліджуваний інтернет-жарт ефективно використовує сатиру для передачі розриву між планами та реальністю.

Комунікативна функція – відобразити ситуацію, коли люди планують вечір, починаючи зі ствердження, що вони будуть пити помірно, і закінчуючи тим, що вони знаходяться на мосту о 3:00 ранку, з конусами на головах, що може вказувати на те, що їх поведінка таки вийшла за межі норми під впливом алкоголю.

Прагматичний контекст – іронізувати цю ситуацію, показуючи, як плани можуть змінюватися під впливом обставин або особистих рішень, і як може виникати розрив між тим, що було заплановано, і тим, що відбувається насправді.

If u can travel back in time, what
will u do?

me:

my younger
self

Рис. 2.2.32

Мем *If u can travel back in time, what will u do?* ‘Якщо б ви могли переміститися и у минуле, що б ви зробили? Я, я молодший’ (Рис.2.2.32). В контексті зображення людини, яка б’є по суті себе ж, може відображати внутрішню боротьбу та неприйняття себе у минулому.

Комунікативна функція – вираження самоіронії або саморефлексії, де людина визнає свої помилки або недоліки минулого і виражає бажання виправити їх.

Отже, цей мем може бути способом виразити незадоволення або неприйняття себе у минулому, а також бажання змінити щось у своєму житті або повернутися до певного моменту з іншим рішенням або підходом.

Прагматична функція – відкрити можливість для споживачів ідентифікуватися з відчуттям незадоволення своїм минулим. Багато людей можуть відчувати схожі емоції, тому що ніхто з нас не є ідеальним. Це може сприяти встановленню зв'язку з аудиторією, особливо з тими, хто також мав випадки, коли вони бажали б змінити своє минуле.

Виступаючи інструментом соціального коментарю, сатиричні меми через призму абсурду та пародії висвітлюють суперечливі норми суспільства. Їхня доступна форма робить критику зрозумілою, а сміх – інструментом переосмислення реальності [23]. Суть інтернет-жартів з використанням сатири полягає у поєднанні кумедного образу з прихованим підтекстом, що висміює типові поведінкові моделі, соціальні стереотипи чи моральні суперечності. У проаналізованих прикладах сатиричність проявляється через іронічне відтворення повсякденних слабкостей: безглузді вчинки під впливом алкоголю, надмірну самокритику через минулі помилки, нетерпимість до власних недоліків або дивакуватих рис характеру, їхній прагматичний аспект полягає у нормалізації людських слабкостей і зниженні рівня самокритики через гумор.

2.2.4 Меми, що використовують чорний гумор

Англійськомовні інтернет-меми аналізованої групи ґрунтуються на висміюванні табуйованих тем, зокрема тих, що традиційно вважаються неприйнятними або занадто чутливими для відкритого обговорення у повсякденній комунікації. Завдяки цьому вони виконують подвійну функцію: з одного боку, провокують сміх через порушення соціальних норм та очікувань, а з іншого – слугують своєрідним засобом зняття напруги й колективного переосмислення складних чи незручних питань.

Moms with their newborns: oh my god he's the most beautiful baby ever. He looks just like me
Newborn:

Рис. 2.2.33

Мем *Moms with their newborns: oh my god he's the most beautiful baby ever. He looks just like me Newborn:* 'Мами зі своїми новонародженими: о, боже, він найкрасивіший малюк у світі. Він схожий на мене. Тим часом малюк' (Рис.2.2.33). На мемі зображено руки, які тримають шматок тіста, форма якого нагадує новонароджену дитину з зморщеним обличчям і заплющеними очима. Така візуальна метафора створює гумористичний ефект через несподіване порівняння неживого об'єкта з людським немовлям.

Комунікативна функція – створити гумористичну асоціацію. Візуальний елемент передає авторський контекст: замість традиційного образу милої дитини, автор асоціює її з пухкою та безформною масою.

Прагматична особливість – полягає в тому, що медіа-жарт грає на ідеї, що батьки бачать своїх новонароджених надзвичайно красивими і схожими на себе. Тут використовується несподівана порівняння з шматком тіста, який точно не відповідає стандартним уявленням про красу.

Рис.2.2.34

Мем *and the 'most savage selfie' award goes to...* 'І нагороду за найнавіженіше селфі отримує...' (Рис.2.2.34). У аналізованому медіатексті гумор побудований на етично суперечливій ситуації: хлопець спочатку фотографується з живими курми, а згодом – з приготовленою куркою, ймовірно тією ж самою. Такий контраст викликає шок, що межує зі сміхом.

Комунікативна функція чорного гумору полягає у знятті табу з теми смерті, жорстокості або моральних дилем. Він не просто розважає, а провокує реципієнта на внутрішню оцінку ситуації – змушує поставити під сумнів нормальність соціальних практик, таких як споживання м'яса тварин, до яких ми, водночас, можемо ставитися з емоційною прив'язаністю.

Прагматична особливість чорного гумору тут це використання подвійного кодування: поверхнево – це смішний жарт із селфі та нагородою за нього, а глибше – натяк на жорстокість і лицемірство людської поведінки. Такий гумор викликає амбівалентну реакцію: сміх супроводжується дискомфортом або навіть почуттям провини. Саме це і є ключовим маркером чорного гумору як жанру.

Проаналізовані меми з елементами чорного гумору поєднують комічне зі шоковим, викликаючи подвійний ефект: сміх і водночас дискомфорт. Їх об'єднує порушення соціальних табу та іронічне ставлення до тем, що зазвичай вважаються чутливими: краси, смерті чи моралі. Гумор ґрунтується на контрасті між буденним і неприйнятним, як-от порівняння немовляти з тістом чи селфі з живою та приготовленою, мертвою куркою. На прагматичному рівні такі меми

знімають напругу у сприйнятті заборонених тем і водночас спонукають до критичного осмислення власних стереотипів і цінностей.

2.2.5 Мемі, що використовують сарказм

Англійськомовні інтернет-мемі аналізованої групи використовують сарказм для висміювання певних людей, подій чи явищ.

Рис. 2.2.35

Мем “*You can't just run away from your problems forever*” *Me: I'm fast. I'm very fast* ‘Ти не зможеш тікати від своїх проблем вічно. Я: я швидкий, я дуже швидкий’ (Рис. 2.2.35).

Комунікативні функції проаналізованого прикладу сатиричного інтернет-мему включають інформативну та експресивну. Інформативна функція полягає в тому, що мем передає ідею про неможливість уникання проблем, але робить це іронічно. Експресивна функція виражає емоції, пов’язані з іронією і самоіронією: людина визнає свою тенденцію уникати проблем, проте підходить до цього з гумором.

Прагматичні функції креолізованого жарту охоплюють розважальну, критичну, соціальну, та психологічну. Основна мета мему – розважати аудиторію, використовуючи гумористичний підхід до серйозної теми, що викликає сміх і позитивні емоції. Критична функція полягає в тому, що гумористичне зображення може слугувати засобом критики суспільної поведінки чи особистих звичок, пов’язаних з униканням проблем.

Саркастичні мему вирізняються інтелектуальним характером гумору, який часто називають гумором освічених людей. Вони демонструють здатність не просто посміятися над проблемою, а іронічно її прийняти, мовляв, «так, я розумію свою слабкість, немає необхідності мені це пояснювати». Такий тип жарту вимагає певного рівня самоусвідомлення й уміння дистанціюватися від власних труднощів. Часто сарказм виконує функцію психологічного самозахисту, коли сміх стає способом впоратися з внутрішньою напругою чи болісним досвідом.

2.2.6 Мему, що використовують мовну гру

Англійськомовні інтернет-мему аналізованої групи побудовані на різноманітних прийомах мовної гри (каламбурах, грі слів тощо).

Рис 2.2.36

Мем *Madagascar*, *gladagascar*, *sadagascar*, *outtagascar* 'Мадагаскар, радогаскар, сумогаскар, безгазуавтокар' (Рис.2.2.36).

Перше зображення мему містить текст: *madagascar* з червоним контуром, який має сердиті очі та рот. Це відображає стан гніву або роздратування, навіть якщо розібрати саму назву цієї країни разом із контекстом цієї картинки, ми можемо виділити частину *Mad*, що перекладається як *злий*.

Другий візуальний елемент містить текст: *gladagascar* з жовтим контуром, який має щасливий вираз обличчя. Це відображає стан радості і знову ж змінена

назва може бути розчленована та початок слова змінено з *Mad* на *Glad*, що перекладається як *задоволений*.

Третя картинка містить вербальний компонент: *sadagascar* з синім контуром, який має сумний вираз обличчя. Це відображає стан суму або пригніченості. Тепер на початку слова вимальовується *Sad*, що перекладається як *сумний*.

Четверте зображення мему містить текст: *outtagascar* з індикатором пального автомобіля, який показує порожній бак. Тут уже за основу каламбуру береться не перша частина назви, а остання *car*, тобто «машина». А на початку зашифрована фраза *out gas car*, тобто машина, що *out of gas* – без пального.

Комунікативна функція – використовувати гру слів, змінюючи назву Мадагаскару, щоб відображати різні стани або емоції, поєднані з візуальними підказками для декодування комічного ефекту.

Прагматична функція проявляється в тому, що кожна панель наведеного інтернет-жарту використовує графічний образ, щоб підкреслити певний настрій або стан, що робить його смішним та цікавим.

Отже, меми з грою слів ґрунтуються на лексичній і семантичній компетенції аудиторії: для розуміння жарту необхідно знати значення, звучання та омонімічні зв'язки слів. Їхня ефективність полягає у створенні комічного ефекту через поєднання кількох смислових рівнів: буквального й переносного. Спільною рисою таких мемів є креолізований характер, тобто поєднання вербального елемента (гри слів) із візуальним образом, який підсилює або розкриває прихований жарт. Саме взаємодія тексту й картини створює ефект подвійного кодування, де зображення допомагає глядачеві швидше розпізнати лінгвістичну гру. Таким чином, подібні меми реалізують інтелектуальну форму гумору, що базується на мовних знаннях і водночас залучає візуальне мислення, перетворюючи процес розуміння на частину комічного ефекту.

Кількісний аналіз англійськомовних інтернет-мемів за стилем гумору представлений у Таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Класифікація англійськомовних інтернет-мемів за стилем гумору

Тип	Кількість	Відсоток
2.2.1 Гумор	36	38%
2.2.2 Гротеск	22	23%
2.2.3 Сатира	17	18%
2.2.4 Чорний гумор	7	8%
2.2.5 Сарказм	7	8%
2.2.6 Мовна гра	5	5%
Разом	94	100%

Як видно з таблиці, найбільш популярним типом комічного у мемах є гумор, адже він відображає спільні соціальні та культурні досвіди, які легко зчитуються та зрозумілі широкій аудиторії. Інтернет-жарти часто використовуються, як реакція на актуальні події або ситуації, створюючи відчуття спільноти серед тих, хто їх сприймає. Гумористичний ефект має передумовою створення забавних, веселих та дотепних ситуацій шляхом використання вербальних та невербальних засобів. В процесі створення гумористичного ефекту використовуються традиційні та нетрадиційні засоби мови з метою обігравання різниці між канонізованими соціальним / лінгвістичним досвідом і новими кваліфікативними оцінками [11].

Високою продуктивністю характеризуються інтернет-меми побудовані на гротеску. Такий стиль комічного дозволяє висміювати реальні проблеми, зменшуючи їх серйозність через гіперболізацію комічного елементу.

Незначну кількість саркастичних інтернет-мемів можна пояснити необхідністю глибокого контексту для розуміння двозначності сарказму. Крім того, такі гумористичні зображення можуть бути сприйняті як жорстокі або образливі, оскільки сарказм часто містить негативне забарвлення і вказує на недоліки людини, предмета або явища. Подібна ситуація спостерігається і з мемами, що містять елементи чорного гумору. Вони нерідко апелюють до табуйованих тем, пов'язаних зі смертю, хворобами, катастрофами чи іншими соціально чутливими явищами. Для розуміння та прийняття такого контенту

аудиторія повинна мати певний рівень культурної чи соціальної обізнаності, а також бути готовою до нетипових і навіть провокативних форм комічного. Через це чорний гумор, як і сарказм, трапляється рідше, адже його вплив на аудиторію може бути неоднозначним, викликаючи як сміх і захоплення, так і неприйняття чи обурення. Найменш продуктивними є інтернет-меми побудовані на мовній грі, оскільки каламбур, іронія, гра слів не завжди швидко та однозначно сприймаються споживачами, що погіршує розуміння мему.

Отже, для мемів важливий широкий контекст, що забезпечує його розуміння більшою кількістю людей, що сприяє швидшому і ширшому поширенню мему, що й робить його популярним.

2.3 Мовні засоби створення та функціонування інтернет-мемів

Після здійсненого комунікативно-прагматичного аналізу англійськомовних інтернет-мемів доцільним є перехід до розгляду мовних засобів, що беруть участь у формуванні їхнього комічного та експресивного потенціалу. Зокрема, лексико-граматичні особливості, які на перший погляд можуть здаватися другорядними, відіграють ключову роль у створенні інтонаційного ритму, підсиленні емоційного забарвлення висловлювання та реалізації мовної гри. Нестандартне використання граматичних конструкцій, порушення синтаксичних норм або навмисна деформація усталених мовних шаблонів – усе це сприяє досягненню виразності, іронії та гумору, що є характерними ознаками інтернет-мемів. Аналіз лексико-граматичних характеристик як важливої складової комунікативної функції медіа-жартів у цифровому дискурсі буде здійснено у рамках виділених груп інтернет-мемів за стилем гумору (2.1).

2.3.1 Мемі, що використовують гумор

Гумор вирізняється найнижчим ступенем негативності порівняно з іншими різновидами комічного, що зумовлено загалом позитивним або нейтрально-доброзичливим ставленням суб'єкта до об'єкта зображення. У гумористичних висловлюваннях критика або висміювання, якщо й присутні, то мають м'який, ненастирливий характер і не переслідують мети принизити чи осудити. Навпаки, гумор часто виконує інтегративну функцію, сприяючи налагодженню

комунікації, зниженню напруження та створенню дружньої атмосфери у спілкуванні [2].

Ключовими засобами формування гумористичного ефекту є конгруентність та інконгруентність. Когнітивний аспект інконгруентності передбачає несумісність або розбіжність між елементами. Цей феномен базується на суперечності між двома ідеями чи уявленнями в широкому значенні. Конгруентність та інконгруентність описують взаємовідношення між складовими об'єкта, події, ідеї або соціального очікування. Подія сприймається як інконгруентна, коли її компоненти не відповідають усталеному або передбачуваному шаблону [33].

when your alarm goes off but it just
becomes a part of your dream

Рис. 2.3.1

Мем *when your alarm goes off but it just becomes a part of your dream* ‘коли твій будильник задзвонив, але в результаті став частиною твого сну’ (Рис. 2.3.1). Інтернет-мем побудований у формі підрядного речення часу, що є типовою розмовною конструкцією в англійській мові. Конструкція *when...* ‘коли...’ без головного речення є характерною для неформального спілкування в англійськомовному інтернет-дискурсі, де контекст є зрозумілим для обох сторін комунікації. У цьому випадку, головна частина складнопідрядного речення, умовно *that moment is hilarious* ‘цей момент просто смішний’ або *that's a weird feeling* ‘це дивне відчуття’, стирається мовною компресією, а реципієнт сам добудує її в своїй уяві. Таким чином, аналізована конструкція функціонує як

заголовок або опис, що вказує на конкретний момент або ситуацію. Використання другої особи однини *you* ‘ти’ надає висловлюванню універсальності, дозволяючи реципієнту легко асоціювати себе з описаною ситуацією.

Основним мовним засобом, що створює комічний ефект, є інконгруентність, тобто невідповідність між очікуваним і реальним. Очікуваною реакцією на спрацювання будильника (*alarm goes off*) є пробудження, але замість цього відбувається протилежне – будильник інтегрується в сновидіння (*it just becomes a part of your dream*).

How I look asking people to close my
door when they leave my room

Рис. 2.3.2

Мем *How I look asking people to close my door when they leave my room* ‘Як я виглядаю, коли прошу людей зачинити двері, коли вони виходять з моєї кімнати’ (Рис. 2.3.2) з граматичного погляду, побудований у формі складного речення з підрядною частиною обставинного способу дії *How I look* ‘Як я виглядаю’ та підрядною частиною часу *when they leave my room* ‘коли вони виходять з моєї кімнати’. Ця структура є типовою для розмовного стилю, що робить висловлювання легко зрозумілим широкій аудиторії.

У структурі мему використовується Participle I (дієприслівник теперішнього часу) *asking*, який функціонує як обставина способу дії. Цей різновид participle описує дію, що відбувається одночасно з основною дією речення, пояснюючи, яким чином мовець виглядає в цей час. Використання першої особи однини *I, my* надає висловлюванню особистісного характеру, дозволяючи реципієнту ототожнити себе із ситуацією, що описується. Ключову

роль тут відіграє дієслово *look* ‘вигляд’, яке у поєднанні з візуальним образом Пікачу, що лежить у розслабленій позі розкриває нам прагматичну сторону ситуації. Наведений приклад використовує теперішній простий час (Present Simple), що підкреслює не одноразову подію, а типову, повторювану ситуацію. Це вказує на звичку, рутину чи постійну проблему. Комічний ефект підсилюється саме завдяки постійності цієї ситуації, що викликає почуття виснаження, яке і відображає мем.

Аналіз показав, що гумористичні інтернет-меми, незважаючи на різноманітність тем, мають низку спільних структурних і комунікативних рис. По-перше, для них характерна синтаксична компресія: меми часто побудовані на неповних синтаксичних конструкціях, наприклад підрядні речення без головної частини. По-друге, основним механізмом створення комічного ефекту є інконгруентність, тобто невідповідність між очікуваним і реальним. Це може бути конфлікт між стандартною реакцією на повсякденну подію та її абсурдним результатом, що й породжує гумор.

2.3.2 Меми, що використовують гротеск

Гротеск є одним із найскладніших і найрізноманітніших явищ у мистецтві, відомим ще з найдавніших часів. Зі зміною епох змінювалися його значення, функції та особливості. Як художній прийом, гротеск використовувався в різних видах мистецтва: у живописі – через орнаментальні мотиви у фресках, вазах, настінних малюнках і декоративних елементах храмів; у скульптурі – через зображення напівлюдей і напівтварин, статуї-сфінкси біля входів у храми та інші священні місця; у літературі – особливо у творах, заснованих на міфологічних сюжетах. Гротеск як художній принцип ґрунтується на поєднанні різнорідних елементів у єдине ціле, що веде до створення нових естетичних структур, здатних розкривати глибинну сутність явищ [7]. Автентичне значення гротеску поступово заміщується суміжними поняттями: гіпербола, метонімія, оксюморон, феномен та алогізм. Його сутність дедалі частіше підмінюється приватними чи контекстуальними функціями, наприклад, створенням іронії, сарказму чи сатири. Семантичне наповнення категорії «гротеск» розмивається та зливається

з жанровими явищами, близькими до сатири, як-от карикатура, шарж і пародія. У сучасній філології межі гротеску часто визначаються через гіперболу, яку нерідко трактують як його основоположний елемент [9]. Тобто гротеск створюється за допомогою різноманітних лексичних засобів, що підкреслюють його контрастність, абсурдність і гіперболізацію. Основну роль відіграє гіпербола, яка дає змогу перебільшувати риси, події чи явища, посилюючи ефект комічного або шокуючого. Її доповнює літота – навмисне применшення, що також може підкреслювати абсурдність. Оксюморон поєднує протилежні за змістом поняття, створюючи ефект алогізму, тоді як метонімія сприяє несподіваному зміщенню сенсів. Алогізм як такий порушує логічні зв'язки, що є важливим елементом гротеску. Значну роль відіграють епітети з контрастними або неочікуваними характеристиками, які руйнують традиційні уявлення про об'єкт. Парадокс, що суперечить здоровому глузду, але містить прихований зміст, також є частиною гротескної поетики. Сарказм та іронія надають тексту прихованої критичності, а використання неологізмів та авторських слів додає нестандартності та химерності [9].

Рис. 2.3.3

Мем *if my sleep schedule was a person* ‘якби мій режим сну був людиною’ з граматичного погляду, наведений медіаобраз побудований у формі умовного речення, а саме Conditional II, що виражає нереальну або гіпотетичну ситуацію в теперішньому або майбутньому часі. Структура *if smb/smth was smb/smth* є типовою для розмовного англійського мовлення не лише в умовах інтернет

дискурсу. Відсутність головної частини речення є яскравим прикладом еліпсису характерного для інтернет-мемів. Читач самостійно доповнює речення виходячи із контексту, наприклад: *if my sleep schedule was a person he would look like this guy* ‘Якби мій режим сну був людиною, він виглядав би як оцей чувак.’.

Комічний ефект досягається через персоніфікацію та гротескную візуалізацію абстрактного концепту «режим сну» у формі конкретного персонажа. Інконгруентність між абстрактним поняттям ‘режим’ та його матеріалізованим, візуальним образом створює ключову лінгвокогнітивну опозицію. Лексема *person* ‘людина’ слугує інструментом для антропоморфізації, що дозволяє перенести характеристики поганого графіка сну на візуальний образ. Знову ж стилістичним маркером також є свідоме порушення орфографічних норм, а саме використання рядкової літери на початку речення. Це є проявом інтернет дискурсу, що ігнорує правила класичної писемності на користь економії мовних засобів та неформального характеру комунікації, імпліцитно передаючи мимовільність висловлювання.

My circle so small that we can all fit
on this bus

Рис. 2.3.4

Мем *My circle so small that we can all fit on this bus* ‘Мое коло спілкування настільки мале, що ми всі помістимося в цьому автобусі’. Граматична структура мемі представлена складнопідрядним реченням наслідку *so small that...* ‘настільки мале, що ...’ поширена в неформальному спілкуванні, є ефективним засобом для вираження причинно-наслідкових зав’язків. Займенник *my* ‘мое’

надає тексту особистісного забарвлення, що дозволяє аудиторії асоціювати себе із зображеною ситуацією. Лексема *circle* 'коло' тут використана у переносному значенні, як метафора, що означає «коло спілкування» або «коло друзів». Саме ця метафора є ключовою для розуміння гумору в цьому прикладі. При перекладі українською мовою, щоб впевнитись в збереженні цього імпліцитного значення, необхідно експлікувати його, додавши слово «спілкування». Дослівний переклад *моє коло настільки мале...* в українському дискурсі є менш природним і може бути неоднозначним, оскільки в українській мові метафоричне вживання *кола* у значенні «кола спілкування» не настільки поширене та органічне, як в англійській. Таким чином, для адекватної передачі змісту мему в українському перекладі важливо адаптувати мовленнєву структуру, щоб уникнути втрати комунікативного сенсу та комічного ефекту. Гротеск проявляється у візуальному перебільшенні: замість того, щоб просто сказати *у мене мало друзів*, автор використовує перебільшено малий транспортний засіб, щоб показати, наскільки насправді невелике його коло спілкування. Зображення маленького автобуса, який, по суті, не є автобусом у загальноприйнятому сенсі, створює абсурдний, гротескний образ, що викликає сміх.

Отже, на лексичному рівні у мемах, що використовують гротеск, ключову роль відіграють метафора, гіпербола та персоніфікація, які виступають основним інструментом гротеску. Вони дозволяють перетворити абстрактне поняття: «режим сну» або «коло спілкування» на конкретний, часто метонімічний, образ, що підлягає гіперболізації. Саме гіпербола є центральним стилістичним засобом, що реалізується через лексичні одиниці, які створюють радикальне, нереальне перебільшення.

2.3.3 Меми, що використовують сатиру

Сатира відрізняється емоційним характером незадоволення, оскільки сатира відкрито виражає критику та засудження. Вона, як і гумор, передається засобами конкретної мовної системи, проте гумористичний ефект виникає у відповідному контексті через корекцію семантичних і прагматичних аспектів. Відмінність між сміхом гумориста і сатирика полягає в їхньому ставленні до

об'єкта висміювання: гуморист підходить до нього поблажливо й добродушно, тоді як сатирик гостро висміює й викриває недоліки суспільства [10]. Отже, сатира – це гострокритичний комедійний жанр, що використовує сміх як засіб виявлення та осмислення проблем у суспільному житті. На відміну від легшого гумору, сатира має виразнішу спрямованість на викриття недоліків. Основними її формами є іронія – приховане кепкування, вживання слів у протилежному значенні; сарказм – різка форма насмішки; гротеск – перебільшення до межі абсурду; комізм – сміх як форма засудження чи осуду; пародія; а також візуальні жанри, як-от карикатури та сатиричні малюнки [12].

Як форма комічного, сатира викриває моральні та соціальні вади, впливаючи на формування суспільної свідомості й емоційного сприйняття дійсності. Вона часто виражає неприйняття, критику, а іноді й образу, що робить її особливо помітною в мистецтві та засобах масової інформації сучасної епохи.

Рис.2.3.5

Мем *girls on Snapchat will be like “date with bae” and it’s just this guy* ‘Дівчата в Snapchat такі типу «побачення з коханим», а там отакий чувак’ є яскравим прикладом сатиричного дискурсу, що висміює певну соціальну поведінку. Він використовує розмовну, неформальну лексику, типову для інтернет спілкування, наприклад: лексема *bae* – сленговий термін, що несе позитивну конотацію, використовується як пестливе звернення до другої половинки. Цей термін з’явився через скорочення від лексем *baby*, *babe*.

Конструкція *will be like* у цьому мемі не виконує свою стандартну граматичну функцію, тобто майбутній час, а є сленговим ідіоматичним виразом, що є характерним для розмовного англійськомовного дискурсу. Цей вираз є ключовим прагматичним засобом, адже найчастіше після нього буде сатиричний опис чи демонстрація ситуації.

Прислівник *just* у цьому мемі відіграє важливу роль у створенні сатиричного ефекту, виступаючи як обмежувальний прагматичний засіб. Він різко знижує очікування, встановлені ідеалізованим сленговим терміном *bae*, руйнуючи романтичний ореол. Застосування *just* у поєднанні з вказівним займенником *this* підкреслює, що мова йде не про будь-якого, а саме про цього конкретного, звичайного «чувака».

Tech support explaining to my
grandma that her toaster doesn't
have a virus

Рис. 2.3.6

Мем *Tech support explaining to my grandma that her toaster doesn't have a virus* ‘Технічна підтримка пояснює моїй бабусі, що в її тостері немає вірусу’ є яскравим прикладом сатири, побудованої на гротескному зіставленні та абсурді. З граматичного погляду, гумористичне зображення побудоване у формі номінальної групи, адже головним елементом є *Tech support* ‘Технічна підтримка’, замість повного визначення, наприклад *The tech support guy* ‘Працівник технічної підтримки’ і це є типовим прийомом мовної компресії, а *explaining to my grandma that her toaster doesn't have a virus* ‘пояснює моїй бабусі, що в її тостері немає вірусу’ є розгорнутим описом та поясненням, що саме робить ця «технічна підтримка». Ключовими мовними елементами є лексичні одиниці. Скорочена лексема *Tech* замість *Technical* є типовим жаргонізмом, що

одразу вказує на сферу ІТ-спілкування. Її зіткнення з лексемою *grandma* одразу створює когнітивний дисонанс і натякає на міжпоколіннєву прірву. Основний абсурд та джерело гумору закладені в поєднанні двох інших лексем: *toaster* (простий механічний пристрій) та *virus* (поняття з цифрового ІТ дискурсу). Їх поєднання є логічно неможливим, і саме ця інконгруентність є основою сатиричного ефекту.

Як і в більшості інтернет-мемів, тут свідомо ігноруються класичні правила пунктуації. Цей прийом робить вербальний компонент більш лаконічним, динамічним і неформальним, дозволяючи йому легко вписатися в повсякденну цифрову комунікацію.

Сатиричні меми використовують мовні засоби для іронічної критики та висміювання соціальних явищ. Вони активно використовують семантичні контрасти між технічною та побутовою лексикою (*virus\toaster*), створюючи ефект абсурду. Подібні семантичні розбіжності створюють миттєвий комічний ефект через очевидну безглуздість такого поєднання та стають гострою метафорою для висміювання реальних соціальних явищ. Такий контраст працює як лінгвістична лупа, що дозволяє висвітлити сутність певної соціальної проблеми та контрасту.

2.3.4 Мемі, що використовують чорний гумор

Чорний гумор є складним і багатогранним явищем, яке дедалі частіше стає об'єктом наукового аналізу, особливо в межах сучасних лінгвістичних і культурологічних досліджень. Його унікальність полягає в тому, що комічний ефект у цьому випадку досягається не через традиційні жарти чи невинні ситуації, а завдяки поєднанню абсурдного, цинічного, часом жорстокого й соціально провокативного змісту. Чорний гумор навмисне виходить за межі допустимого, торкаючись табуйованих тем, таких як смерть, насильство, трагедії, психічні розлади, фізичні вади, етнічна чи релігійна приналежність, гендерні питання тощо.

Основна риса цього різновиду комічного полягає в порушенні очікуваної реакції: замість жалю, страху або осуду – сміх. Така реакція часто має захисний

характер: сміх стає способом дистанціювання від болючих або травматичних тем. Таким чином, чорний гумор виконує не лише розважальну, а й глибоко психологічну функцію слугує інструментом колективного переживання, адаптації до важких реалій, способом зняття напруження в умовах тривожного, непередбачуваного світу.

Поняття «чорний гумор» є лінгвістично маркованим і суперечливим з погляду семантики та прагматики. Лексема «чорний» має виразну негативну конотацію, яка у поєднанні з іменником «гумор» утворює оксиморональну конструкцію, що поєднує семи поля трагічного й комічного. Така семантична антиномія зумовлює подвійне кодування змісту: з одного боку провокативність і цинізм, а з іншого засіб когнітивної інтерпретації складних життєвих ситуацій. Прагматично цей вид гумору виконує функцію реверсивного переосмислення дійсності, активізуючи альтернативні способи сприйняття соціально табуйованих тем [14].

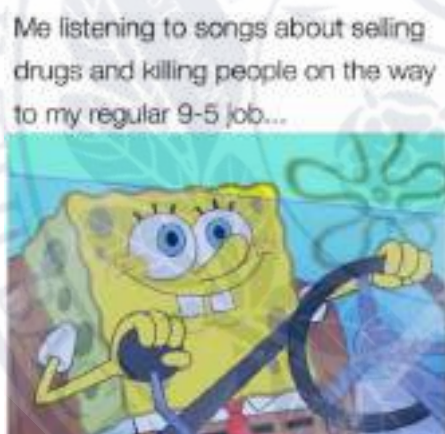

Рис. 2.3.7

Me listening to songs about selling drugs and killing people on the way to my regular 9-5 job... ‘Я слухаю пісні про продаж наркотиків і вбивства людей по дорозі на мою звичайну роботу з графіком 9-5...’ (Рис. 2.3.7) У проаналізованому мемі гумор досягається за допомогою майстерного поєднання кількох мовних засобів. На синтаксичному рівні використовується еліпсис, що проявляється у формі дієприслівникового звороту *Me listening...*, який замінює собою повне речення. Ця структура, що є типовою для неформального онлайн-дискурсу, робить висловлювання більш лаконічним та імітує невимушену манеру усної

комунікації. На лексичному рівні ключовою є антитеза, що виникає з зіставлення двох протилежних семантичних полів: кримінального *selling drugs and killing people* ‘продаж наркотиків і вбивства людей’ та рутинного *my regular 9-5 job* ‘звичайна робота з графіком 9-5’. Така структура зумовлює подвійне кодування змісту: з одного боку – провокативність і цинізм, а з іншого – засіб когнітивної інтерпретації складних життєвих ситуацій. Прагматично цей мем виконує функцію реверсивного переосмислення дійсності, оскільки він змушує аудиторію сприймати табуйовані теми насильства і злочинності через призму буденної, рутинної реальності. Це активізує альтернативні способи сприйняття, розряджаючи напругу і дозволяючи людям знайти гумор у контрасті між власним безпечним життям та екстремальним контентом, який вони споживають.

When you drove your pie to school and
put your kids in the oven

Рис. 2.3.8

Мем *When you drove your pie to school and put your kids in the oven* ‘Коли ти відвезла пиріг до школи і поставила дітей в духову піч’ (Рис. 2.3.8) є яскравим прикладом чорного гумору, що межує з гротеском. Він використовує перебільшення для висміювання повсякденної забудькуватості, доводячи її до абсурдного, аморального рівня, який є типовим для чорного гумору. Він побудований у формі складнопідрядного речення часу, що починається зі сполучника *When* ‘Коли’ і описує гіпотетичну, але імпліцитно зрозумілу ситуацію. Ця структура є типовою для мемів, що створюють контекст для візуального компонента. Гумор досягається через гротескну інверсію та антитезу

повсякденних дій. Дві абсолютно нормальні, буденні дії: *drive your kids to school* ‘відвезти дітей до школи’ та *put your pie in the oven* ‘поставити пиріг у духовку’ змінюються місцями, створюючи сюрреалістичну та жахливу картину.

Цей вид гумору тут працює, звертаючись до однієї з найбільш табуйованих тем – загрози для дітей. Замість того, щоб бути трагічним, сценарій перетворюється на абсурдний жарт, що висміює людську здатність робити алогічні помилки.

Меми з чорним гумором використовують мовні засоби для створення шокового ефекту та порушення соціальних табу. На синтаксичному рівні вони часто вдаються до еліпсису та неповних речень, що робить висловлювання лаконічним і водночас динамічним. Це створює відчуття спонтанної, невимушеної комунікації, імітуючи швидкість та неформальність онлайн-дискурсу.

2.3.5 Меми, що використовують сарказм

Сарказм зазвичай визначають як іронічну або сатиричну дотепність, спрямовану на те, щоб образити, висміяти або розважити. Він може проявлятися у різних формах, тому його розпізнавання є важливим для обробки природної мови, щоб уникнути хибного тлумачення саркастичних висловлювань як буквальних. Наприклад, аналіз тональності може легко помилитися, якщо у висловлюванні використовуються слова з яскраво вираженим емоційним забарвленням, але в саркастичному контексті – коли насправді мається на увазі протилежне за змістом [38]. Урахування сарказму особливо важливе в сучасному цифровому дискурсі, де значна частина комунікації відбувається через короткі повідомлення, пости, твіти або меми. Саме в таких форматах сарказм часто використовується як засіб емоційної або критичної виразності. Ігнорування цього аспекту може призвести до серйозних помилок у тлумаченні намірів автора, наприклад, сприйняття саркастичного негативного висловлювання як щирої похвали, або навпаки.

З погляду лінгвістики, сарказм складно ідентифікувати, оскільки він базується не лише на словах, а й на контексті, екстралінгвальних особливостях,

співвідношенні між буквальним і прихованим значенням. Тому автоматичні системи аналізу вербального компоненту мають враховувати прагматичний рівень мови: культурні знання, дискурс, стереотипи, соціальні ролі мовця тощо.

Рис. 2.3.9

Мем *When someone gives you their opinion so you start looking for where you asked them for it* 'Коли хтось висловлює тобі свою думку, і ти починаєш шукати, де ти про це просив' (Рис. 2.3.9). З мовної точки зору, цей мем побудований у формі складнопідрядного речення часу, що створює причиную-наслідковий зв'язок між дією *gives you their opinion* 'висловлює тобі свою думку' і наступною реакцією *start looking for* 'починаєш шукати'. Сарказм тут є основним прагматичним засобом і досягається через зіставленням двох дій. Тобто фраза *so you start looking for where you asked them for it* є риторичним ствердженням, що імітує реальну дію, але насправді є витонченим способом сказати «Я ніколи не просив твою думку, тому вона мені не потрібна». Ця інсценація є ключовим маркером сарказму. Як і в інших прикладах, тут відсутні традиційні розділові знаки, а синтаксична структура є спрощеною, що відповідає неформальному, діалоговому формату інтернет-дискурсу. Візуальний ряд, де герої Скубі-Ду методично шукають щось на землі, є візуальною метафорою цього саркастичного пошуку, що посилює комічний ефект.

Me hiding from beer on the weekends

Рис. 2.3.10

Гумор мему *Me hiding from beer on the weekends* ‘Я ховаюсь від пива на вихідних’ ґрунтується на саркастичному самовикритті та іронії, що виникає з контрасту між буквальним й імпліцитним значеннями. Використання *Me* замість *I* є характерним для неформального, розмовного стилю і в даному контексті надає висловлюванню жартівливого, самокритичного тону, імітуючи усну манеру мовлення.

Мовна складова сама по собі є звичайним розмовним реченням, яке можна сприйняти буквально, таку дуальність часто використовують у подібному гуморі. Однак, коли вона поєднується із зображенням хлопчика, що безглуздо намагається сховатися за надто тонким стовпом, цей опис набуває саркастичного забарвлення. Хлопчик не ховається від реальної загрози, а його спроба є очевидно неефективною. Картинка є візуальною метафорою, яка показує, як людина намагається уникнути власних спокус. Сарказм виникає з усвідомленням того, що спроба сховатися так само безглузда і приречена на провал, як і спроба сховатися за цим стовпом.

Саркастичні меми використовують специфічний комплекс лексико-граматичних засобів для створення гострої, часто критичної іронії. Їхня головна особливість – наявність прагматичного розриву між буквальним значенням вислову та його справжнім, прихованим змістом, який розкривається через візуальний контекст або загальновідому соціальну ситуацію. На лексичному рівні ключовим інструментом виступають риторичні імплікації, де фраза описує

дію, яка є очевидно безглуздою або неможливою у буквальному сенсі. Справжнім змістом таких висловлювань є не опис дії, а передача критичного ставлення, несхвалення, дратівливості або іронії. Вирішальну роль відіграє семантичний контраст між текстовим компонентом та візуальним рядом

2.3.6 Меми, що використовують мовну гру

Мовна гра тісно пов'язана з категорією експресивності, оскільки остання відображає здатність мови передавати емоційну та образну насиченість висловлення. Найчастіше експресивний ефект досягається за рахунок уживання слів у переносному значенні, яке, на відміну від прямого, виникає на основі нетипового співвіднесення мовної одиниці з позамовною реальністю. Таке переосмислення лексеми зумовлене не просто бажанням назвати об'єкт, а прагненням підкреслити його риси, надати оцінки, створити емоційно насичений образ денотата. Експресивність мовної гри полягає в навмисному відхиленні від звичних мовних шаблонів, що водночас не є помилкою, а навпаки – демонструє творче переосмислення лінгвістичних норм. Завдяки такому новаторському підходу комунікатор ефективніше передає як логічну, так і емоційно забарвлену інформацію, активуючи асоціативно-інтерпретативну діяльність реципієнта [13].

Рис.2.3.11

Мем *No one: My bank account: LOL 7P* ‘Ніхто: мій банківський рахунок ЛОЛ, 7 пенсів’ (Рис. 2.3.11) є прикладом мовної гри, побудованої на візуально-вербальній асоціації. Комічний ефект виникає через поєднання стандартної

інтернет-структури *No one: My X*: 'Ніхто: мій X' із фотографією автомобільного номерного знаку. Структура *No one: My X*: 'Ніхто: мій X' є типовим мемним шаблоном, що активно використовується в інтернет-дискурсі. Його особливість полягає у створенні ефекту несподіваного контрасту: перша частина *No one*: 'Ніхто:' навмисно залишає порожній рядок, тобто демонструє відсутність будь-якої ініціації чи передумови для висловлювання, а друга частина показує перебільшену, часто іронічну чи абсурдну реакцію певного суб'єкта. Така побудова надає комічності завдяки зсуву очікувань: ніхто нічого не каже й не робить, але певне явище проявляє себе у смішній, неприродній або надто буквальній формі.

Символи на номері *LOL 7p* інтерпретуються як повідомлення *LOL 7p*, де *LOL* (laugh out loud) означає «сміятися вголос», а *7p* позначає суму «сім пенсів». У результаті створюється враження, ніби банківський рахунок сміється із власника, бо замість грошей у ньому залишилася мізерна сума.

Мовна гра тут ґрунтується на графічній омонимії: буквено-цифрова комбінація номерного знаку перетворюється на повноцінне висловлювання англійською. Використання інтернет-аббревіатури *LOL* підсилює комічний ефект, адже сам по собі сміх подається як реакція на абсурдність ситуації з критично малим залишком грошей.

Меми з грою слів функціонують на основі лінгвістичної дотепності та знання аудиторією мовних нюансів. Їхній гумор будується на фонетичній або графічній омонимії, наприклад, коли буквено-цифрова комбінація візуально нагадує повноцінне мовне висловлювання.

Висновки до розділу 2

1. У результаті дослідження було проведено типологізацію англійськомовних інтернет-мемів за видом комічного, що дало змогу виокремити такі групи: меми, які використовують гумор, гротеск, сатиру, чорний гумор, сарказм та мовну гру. Такий підхід дозволив не лише впорядкувати матеріал за формальними ознаками, а й простежити зв'язок між структурно-семантичними особливостями мему та його комунікативним потенціалом. Кожен із зазначених

типів виконує специфічну соціально-прагматичну функцію: гумор пропонує безпечний спосіб поглянути на повсякденні явища під новим кутом; гротеск підкреслює їхню абсурдність; сатира виконує критичну роль; сарказм посилює експресивність висловлення; чорний гумор слугує засобом психологічного захисту; мовна гра стимулює інтелектуальну взаємодію.

2. Проведений комунікативно-прагматичний аналіз англomовних інтернет-мемів показав, що меми виконують різноманітні соціокультурні та психологічні функції, реалізовані через різні види комічного.

Меми, що використовують гумор, репрезентують повсякденність у легкій, безконфліктній формі, акцентуючи увагу на рутинних або непомітних аспектах життя. Вони об'єднують аудиторію через спільний досвід і виступають інструментом безпечної соціальної взаємодії.

Меми з гротеском демонструють перебільшення та абсурд, що перетворює дрібні життєві труднощі на карикатурні образи. Це сприяє іронічному впізнаванню себе та допомагає усвідомити універсальні людські проблеми через гіперболізацію буденності.

Сатиричні меми виконують критичну соціальну функцію, висміюючи стереотипи, моральні суперечності та поведінкові моделі. Вони поєднують кумедний образ із прихованим підтекстом, що сприяє переосмисленню реальності та нормалізації людських слабкостей.

Меми з чорним гумором поєднують сміх і дискомфорт через порушення соціальних табу. Вони знімають психологічну напругу щодо заборонених тем і стимулюють критичне осмислення стереотипів і цінностей.

Саркастичні меми передбачають інтелектуальне сприйняття гумору, що потребує самоусвідомлення та дистанціювання від власних проблем. Сарказм у мемах часто виступає як засіб психологічного самозахисту і формує здатність іронічно приймати життєві труднощі.

Меми з мовною грою реалізують інтелектуальний гумор, поєднуючи вербальний та візуальний коди. Вони стимулюють лексичну та семантичну

компетенцію аудиторії, створюючи подвійний комічний ефект через інтеракцію тексту та зображення.

3. Аналіз популярності різних типів комічного в англomовних інтернет-мемах показав, що найпоширенішим є гумор. Це пояснюється його здатністю відображати спільні соціальні та культурні досвіди, легко зчитувані широкою аудиторією. Гумористичні меми часто слугують реакцією на актуальні події або ситуації, створюючи відчуття спільноти та об'єднуючи користувачів через вербальні й невербальні засоби, які створюють дотепний та веселий ефект.

Високу продуктивність демонструють меми, побудовані на гротеску, де перебільшення та абсурд слугують для осмислення буденних проблем і зменшення їхньої серйозності. Такий тип комічного дозволяє акцентувати увагу на людських слабкостях та труднощах у карикатурній формі, що сприяє іронічному впізнаванню себе.

Менш поширеними є меми, що використовують сарказм та чорний гумор, оскільки вони потребують глибшого контексту та певного рівня культурної й соціальної обізнаності аудиторії. Сарказм часто містить негативне забарвлення та підкреслює недоліки, а чорний гумор апелює до табуйованих тем, що робить сприйняття таких мемів неоднозначним і потенційно провокативним.

Найменш продуктивними є меми, засновані на мовній грі. Каламбури та іронія потребують інтелектуальної участі користувача та знання лексичних і семантичних особливостей, що ускладнює швидко й однозначно сприйняття мему.

4. Аналіз мовних засобів англomовних інтернет-мемів показав, що різні типи комічного реалізуються через специфічні лексико-граматичні, семантичні та синтаксичні стратегії, що забезпечують створення комічного ефекту та вплив на аудиторію.

Гумористичні меми характеризуються синтаксичною компресією та інконгруентністю, коли невідповідність між очікуваним і реальним результатом породжує легкий і доступний комічний ефект.

Гротескні меми активно використовують метафору, гіперболу та персоніфікацію, що дозволяє перетворювати абстрактні поняття на конкретні образи, які перебільшуються до межі абсурду, створюючи виразну карикатурність ситуацій.

Сатиричні меми функціонують через семантичні контрасти та поєднання технічної та побутової лексики, що створює ефект абсурду й дозволяє висміювати соціальні явища, роблячи критику зрозумілою та комічно привабливою.

Мемі з чорним гумором застосовують лаконічні синтаксичні конструкції, еліipsis та неповні речення, що сприяє шоківому ефекту та порушенню табуєваних тем, відтворюючи динаміку онлайн-комунікації.

Саркастичні меми базуються на прагматичному розриві між буквальним і прихованим змістом вислову, де семантичний контраст між текстом і візуальним рядом формує критичну або іронічну оцінку явищ.

Мемі з мовною грою реалізують гумор через фонетичну або графічну омонімію, вимагаючи від аудиторії знання мовних нюансів, що створює інтелектуальний комічний ефект.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Проведене дослідження комунікативних та прагматичних особливостей англійськомовних інтернет-мемів дає змогу сформулювати такі висновки:

1. Медіапростір є динамічною та багатовимірною платформою для обміну інформацією, де відбувається постійний процес створення та споживання контенту. Сучасний медіапростір охоплює різноманітні форми медіа, включаючи традиційні (телебачення, радіо, друковані видання) та цифрові (соціальні мережі, блоги, відеохостинги). Цей простір є ключовим у формуванні суспільної думки та культурних тенденцій, впливаючи на різні аспекти життя, від політики до повсякденного спілкування.

2. Термін «мем» означає одиницю культурного передавання, яка поширюється через процес імітації, яка стала популярною у віртуальному середовищі завдяки інтернет-технологіям, підкреслюючи, що його головними властивостями є відтворюваність і цілісність. Основною ознакою інтернет-мемів є те, що вони не існують поза подіями реального життя, передаючи інформацію про певні історичні чи культурні події. Меми відрізняються емоційним забарвленням, нелітературною мовою, грою слів та смислів. Вони часто є відображенням молодіжної субкультури, нагадуючи сленг завдяки «вірусному» поширенню та емоційності. Емоційність мемів сприяє легкому сприйняттю, часто не містять корисної інформації, але провокативність стимулює спілкування, залишаючи широкі можливості для індивідуального наповнення змістом. Меми наповнені конотативною семантикою і можуть бути пов'язані з конкретною інформацією. З часом їх семантичне та етимологічне наповнення трансформується, залишаючи форму і ситуативне значення.

3. Існує чимало класифікацій мемів. За формою меми можуть бути візуальними, текстовими та анімованими. За змістом меми класифікують на гумористичні, політичні, освітні, культурні та соціальні, залежно від тематики та мети. За походженням меми можуть бути спонтанними, створеними випадково, або навмисно розробленими для певних цілей, таких як маркетинг або соціальні кампанії.

4. Поширення мемів залежить від кількох ключових факторів, включаючи актуальність, гумор і здатність викликати емоції. Меми, які відповідають поточним подіям або трендам, мають вищі шанси на вірусне поширення. Тривалість життя мему може варіюватися від декількох днів до кількох років. Деякі меми швидко втрачають популярність після піку вірусності, тоді як інші стають частиною культурного лексикону і зберігають актуальність протягом тривалого часу. Стійкість мемів залежить від їх здатності залишатися релевантними та адаптуватися до нових контекстів.

5. Дослідження англійськомовних інтернет-мемів дозволило систематизувати їх за видами комічного, виділивши шість основних груп: гумор, гротеск, сатира, чорний гумор, сарказм та мовна гра. Кожен із типів виконує специфічну соціокультурну та психологічну функцію: гумор пропонує легкий спосіб сприйняття повсякденності, гротеск підкреслює абсурдність ситуацій, сатира здійснює критичну соціальну функцію, сарказм формує здатність до іронічного осмислення, чорний гумор слугує механізмом психологічного захисту, а мовна гра стимулює інтелектуальну взаємодію та когнітивну участь аудиторії.

6. Англійськомовні інтернет-меми виконують комплекс соціокультурних та психологічних функцій, використовуючи різні засоби гумору. Вони характеризуються особливими комунікативно-прагматичними рисами. Гумористичні меми репрезентують повсякденність, згуртовують аудиторію та забезпечують безпечну соціальну взаємодію. Гротескні перебільшують буденні труднощі, сприяючи іронічному впізнаванню себе та усвідомленню універсальних проблем. Сатиричні меми висміюють стереотипи й моральні суперечності, допомагаючи переосмислити реальність та нормалізувати людські слабкості. Меми з чорним гумором поєднують сміх і дискомфорт, знімають психологічну напругу і стимулюють критичне осмислення цінностей. Саркастичні меми потребують інтелектуального сприйняття та самоусвідомлення, виконуючи роль засобу психологічного самозахисту. Меми, що базуються на мовній грі, поєднують вербальні та візуальні коди, стимулюючи мовну компетенцію та створюючи подвійний комічний ефект.

7. Аналіз різних типів комічного в англомовних інтернет-мемах підтвердив їхню функціональну та продуктивну нерівномірність. Гумор є найпоширенішим і найпродуктивнішим типом, оскільки він легко відображає спільні соціальні та культурні досвіди, згуртовуючи широку аудиторію навколо актуальних подій. Гротеск демонструє високу продуктивність, оскільки його інструменти (перебільшення та абсурд) ефективно використовуються для осмислення та зниження серйозності буденних проблем, сприяючи іронічному самопізнанню. Меми, що використовують сарказм і чорний гумор, є менш поширеними через їхню вимогливість до глибокого контексту та високого рівня культурної обізнаності аудиторії. Неоднозначність і потенційна провокативність цих видів комічного обмежують їхню популярність. Мовна гра виявилася найменш продуктивною, оскільки каламбури та лінгвістичні прийоми вимагають інтелектуальної участі та детального знання мовних особливостей, що перешкоджає швидкому й масовому сприйняттю мему.

8. Аналіз показав, що різні типи комічного в англомовних інтернет-мемах реалізуються за допомогою специфічних лінгвістичних стратегій, що забезпечують як комічний ефект, так і цілеспрямований вплив на аудиторію. Гумористичні меми досягають ефекту через синтаксичну компресію та інконгруентність (невідповідність очікуваного і реального), що робить гумор легким та доступним. Меми, що використовують гротеск, активно вживають метафору, гіперболу та персоніфікацію для перетворення абстрактних понять на перебільшені, абсурдні й карикатурні образи. Сатиричні меми спираються на семантичні контрасти та несподіване поєднання технічної та побутової лексики, що забезпечує ефект абсурду і робить соціальну критику зрозумілою та комічно привабливою. Меми з чорним гумором використовують лаконічні синтаксичні конструкції, еліпсис та неповні речення, що відповідає динаміці онлайн-комунікації та створює шоковий ефект при порушенні табуованих тем. Саркастичні меми реалізуються через прагматичний розрив між буквальним і прихованим змістом, де ключову роль відіграє семантичний контраст між текстовим і візуальним рядом. Меми, що використовують мовну гру будуються

на фонетичній або графічній омонімії, вимагаючи від аудиторії знання мовних нюансів і створюючи інтелектуальний комічний ефект.

9. Отже, англійськомовні інтернет-меми є багатофункціональним комунікативно-прагматичним феноменом, який через диференційоване застосування різних типів гумору реалізує широкий спектр соціокультурних та психологічних функцій. Вони слугують не просто розвагою, а потужним інструментом соціальної критики, психологічного самозахисту та усвідомлення універсальних проблем у цифровій комунікації. Прагматична орієнтованість мемів підтверджується тим, що вибір мовних засобів та стилістичних фігур чітко корелює з типом гумору, який прагне відтворити автор. При цьому для досягнення популярності, швидкого та широкого поширення мему, критично важливим є широкий контекст, зрозумілий більшій кількості користувачів.

10. Перспективи подальших досліджень англійськомовних інтернет-мемів мають бути зосереджені на трьох ключових напрямках: динаміка еволюції та відтворення в різних соціокультурних середовищах; аналіз мемів як потужних інструментів соціального впливу, що активно формують громадську думку, політичні наративи та стереотипи, а не лише відображають їх; поглиблене вивчення мемів як форми невербальної комунікації, з особливою увагою до візуальних тропів, типографіки та кольорових схем, що дозволить краще зрозуміти передачу складних ідей та емоцій поза вербальним описом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бельбас Т. О. Англомовні політичні інтернет-меми у лінгвістичному аспекті. Магістерська робота. ДонНУ імені Василя Стуса. 2022 р. 86 с.
2. Блинова І. А., Зернецька А. А. Гумор як різновид комічного: критерії виокремлення, теорії реалізації і засоби вираження. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. Том 32 (71) № 1 Ч. 2.* 2021. С. 35–43.
3. Вінг Т. О., Паладьєва А.Ф. Інтернет меми. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини м. Умань, Україна. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/7401/1/%D0%86%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B5%D1%82-%D0%BC%D0%B5%D0%BC%D0%B8.pdf> (дата звернення 10.03.2025)
4. Гавриленко К. М., Чугай О. Ю. Лексичні особливості інтернет-мемів. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки.* 2024. Вип. 208. С. 99–104.
5. Громова М.І. Інтернет-мем як лінгвокультурний феномен у сучасному філологічному аналізі. *Мова.* 2015. Вип. №23 С. 27–29.
6. Дзюбіна О. І. Структура, семантика та прагматика сленгових неологізмів соціальних мереж Twitter та Facebook : дис. канд. філол. наук. Львів. 2016. 206 с.
7. Євланова О. Категорія «гротеск» у сучасному літературознавчому дискурсі. *Філологічні науки.* 2014. Вип. 18. С. 30–36.
8. Зінченко О. В. Психологічний аналіз явища інтернет-мемів. *Теорія і практика сучасної психології.* 2017. № 1. С. 58–63.
9. Іщенко Н. А., Ізмайлов А. Р. Поняття «гротеск» та його проблематика у літературознавстві. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика.* 2021. Т. 32(71), № 6, ч. 2. С. 148–152.
10. Кобякова І.К. Концептуалізація та категоризація гумору. *Вісник СумДУ.* 2006 р. Вип.11. С. 35–39.
11. Кобякова І.К. Креативне конструювання вторинних утворень в англомовному дискурсі: Монографія. Вінниця: Нова книга, 2007. 128 с.

12. Коваль З. Гумор та сатира як механізми стійкого інформаційно-психологічного впливу. *Актуальні проблеми державного управління*. Вип.1. (81). 2020. С. 45–49.

13. Космеда Т. А. Мовна гра у системі лінгвістичних термінів. *Культура слова*. Вип. 74. 2011. С. 137–141.

14. Кузєбна В. В., Усик Л. М. Стилїстичнї особливостї чорного гумору (на матерїалї мультиплїкацїйного фїльму «Родина Адамсїв»). *Нова фїлологїя*. Вип. 81. 2021. С. 180–190.

15. Кузнєцова О. О. Комунїкативно-прагматичнї особливостї англїйськомовних їнтернет-мемїв, що використовують гротеск. *Вїсник студентського наукового товариства Донецького нацїонального унїверситету їменї Василя Стуса*. 2025. Вип. 17. С. 96–99.

16. Кузнєцова О. О. Типологїя їнтернет-мемїв. *Зїставне вивчення германських, романських та слов'янських мов ї лїтератур* : матерїали Всеукраїнської наукової конференцїї здобувачїв вищої освїти та молодих учених. Вїнниця: ДонНУ їменї Василя Стуса, 2024. С. 47–49.

17. Левицький Б., Чоп Т. Їнтернет-меми як форма вїртуальної комунїкацїї: Тернопїльський нацїональний унїверситет їм. Ївана Пулюя. Мїжнародна науково-практична конференцїя молодих учених та студентїв «Фїлософські вимїри технїки». 2016. С. 48.

18. Мамєєва А. О. Меми як нова мова медїапростору. Харківська державна академїя культури; факультет журналїстики. 2023 р. 56 С.

19. Неклєсова В. Ю. Меми як частина онїмного простору: кандидат фїлологїчних наук, доцент кафедри їноземних мов гуманїтарних факультетїв Одеського нацїонального унїверситету їменї І. І. Мечникова. *Записки з ономастики*. 2017р. Випуск 20. С. 210–222.

20. Пода Т. А. Їнтернет-меми як феномен їнформацїйного суспїльства. Нацїональний авїацїйний унїверситет. *Вїсник НАУ. Серїя: Фїлософїя. Культурологїя*. Вип. 1 (25). К.: НАУ, 2017. С. 117–120.

21. Соколова К. В. Меми як засіб комунікації в інтернет-середовищі. *Гуманітарний часопис*. 2012. № 1. С. 118–123.
22. Сосєдко К. Д. Інтернет-мем як інтелектуальний продукт колективної творчості інтернет-користувачів. Інститут журналістики Київського університету ім. Б. Гриченка. *Інтегровані комунікації*, 2 (8). 2019. С. 117–122.
23. Стрюк Н., Кузнєцова О. Особливості англійськомовних інтернет-мемів, що використовують сатиру. *Граматичні читання – XIII: Матеріали Міжнародної науково-тео-ретичної конференції 15–16 травня 2025 року / Донецький нац. ун-т імені Василя Стуса; наук. ред. А. Загнітко*. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2025. С. 99–103.
24. Сучков Д. Г. Трансформація аудіовізуальної культури в епоху соціальних медіа: дис. д-ра філософії 034. Київський нац. університет культури і мистецтв. 2024. 200 с.
25. Теглівець Ю. В. Інтернет-мем як особлива одиниця комунікації. *Закарпатські філологічні студії*. 2022. Вип. 24. С. 23–27.
26. Чаплак Я., Чуйко Г. Специфіка Інтернет мемів у інтернет-просторі сучасного суспільства. *Scientific Collection «InterConf+»*. 2022. Вип. 18 (95). С. 337–350.
27. Чемеркін С. Інтернет-мем – що це? *Культура слова*. 2015. Вип. 82. С. 113–116.
28. Чернікова О. І. Вербальний мем: лінгвістичний аспект. *Наук. Записки Національного університету “Острозька академія”. Серія “Філологічна”*. 2015. Вип. 51. С. 354–356.
29. Чернікова О. І. Вербальний, невербальний та комплексний меми: класифікація за способом подання та сприйняття інформації в інтернет-середовищі (на матеріалі англомовних кіномемів). *Вісник КНЛУ. Серія філологія*. 2015. Том 18. С. 151–156.
30. Циховська Е. Д. Інформаційні віруси: картина як інтернетмем. *Актуальні проблеми іноземної філології*. 2013. Вип. 8. Ч. 1. С. 152–158.

31. Шевлякова Ю. О. Особливості дискурсу Інтернет-ЗМІ (на матеріалі англomовних он-лайн журналів для підлітків). *Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Серія «Філологічна»*. 2013. Вип. 38. С. 239–242.
32. Adams P. C. *Geographies of Media and Communication: A Critical Introduction*. L.: Wiley-Blackwell, 2009. 167 p.
33. Attardo S. *Linguistic Theories of Humor*. Berlin; N.Y. : Mouton de Gruyter. 1994. 47-53 p.
34. Blackmore S. J. *The Meme Machine*. Oxford : Oxford University Press, 2000. 278 p.
35. Douglas Rushkoff *Media Virus!: Hidden Agendas in Popular Culture*, 1994, 368 p.
36. Dawkins R. *The Selfish Gene*. Oxford University Press, 1976. 224 p.
37. Eco U. *Semiotics and the Philosophy of Language*. Bloomington: Indiana University Press, 1986. 242 p.
38. Frenda, S., Cignarella, A. T., Basile, V., Bosco, C., Patti, V., Rosso, P. 2022. The unbearable hurtfulness of sarcasm. *Expert Systems with Applications*. P. 193
39. Milner R. M. Hacking the Social: Internet Memes, Identity Antagonism, and the Logic of Lulz. *Fibreculture. Issue 22: Trolls and the Negative Space of the Internet*. 2013. P. 62–92.
40. Pech R. F. Memes and cognitive hardwiring: Why are some memes more successful than others? *European Journal of Innovation Management*. 2003. Vol. 6(3). P. 173–181
41. Rogers R., Giorgi G. What is a meme, technically speaking? *Information, Communication & Society*. 2024. Vol.27(1). P. 73–91.
42. Search for topic ‘memes’ *Pinterest*.
[URL:https://www.pinterest.com/search/pins/?q=memes&rs=typed](https://www.pinterest.com/search/pins/?q=memes&rs=typed) (дата звернення: 15.04.2025)
43. Shifman L. *Memes in Digital Culture*. Cambridge, London : MIT Press, 2012. 200 p.

44. Zidani S. Messy on the inside: internet memes as mapping tools of everyday life. *Information, Communication & Society*. 2021. Vol.24(16). P. 2378–2402.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ЕМПІРИЧНОГО МАТЕРІАЛУ

45. 50 of the Best Memes of All Time That Are Icons of Internet Culture. *Bored Panda*. URL: <https://www.boredpanda.com/relatable-funny-memes> (дата звернення: 20.04.2025)

ЛЕКСИКОГРАФІЧНІ ДЖЕРЕЛА

46. Лексико-словотвірні інновації (2007): словник [К. Коротич, С. Лук'яненко, А. Нелюба та ін. ; за ред. А. Нелюби]; М-во освіти і науки України, Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна, Харків. іст.-філол. т-во. Харків : ХІФТ, 2009. 171 с.

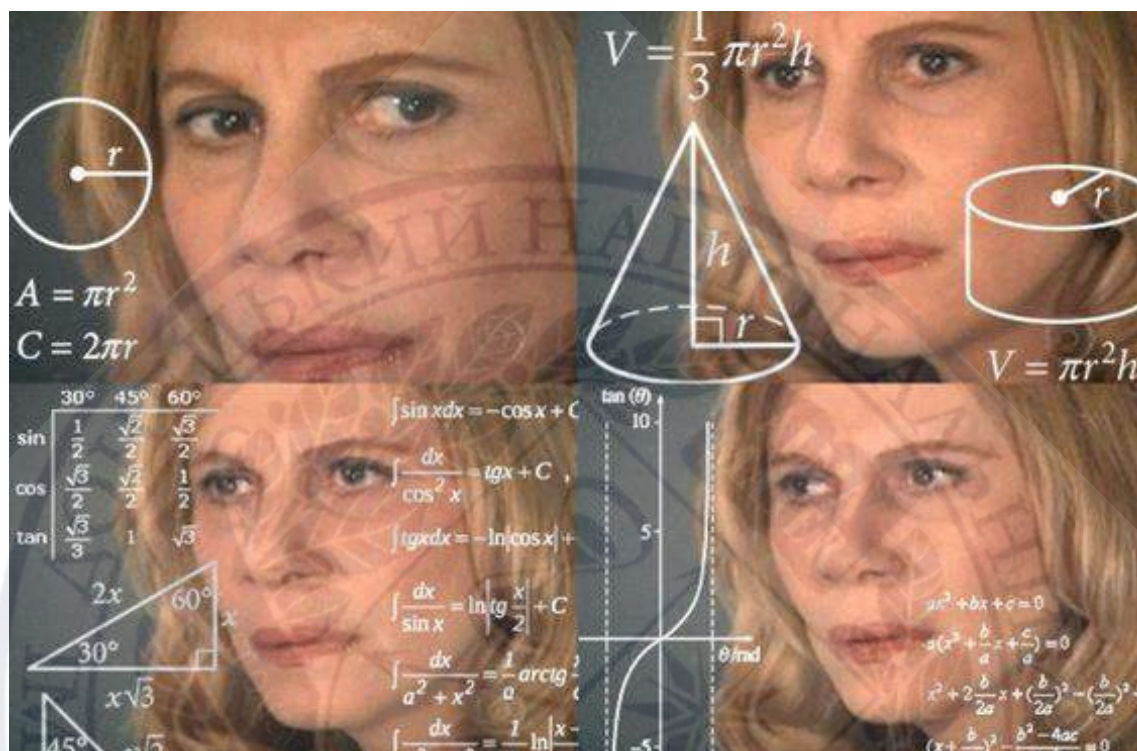
47. Old soul. Ditionary.com: веб сайт.
URL: <https://www.dictionay.com/browse/old-soul> (дата звернення: 13.04.2024)

48. Oxford English Dictionary: електронний ресурс. *Oxford University Press*, 2025. Режим доступу: <https://www.oed.com> (дата звернення: 10.06.2025).

ДОДАТКИ

Додаток А

Ілюстративний інтернет-мем

Додаток Б

Креолізований інтернет-мем

Me: My back hurts,
I wonder why
My sleeping position:

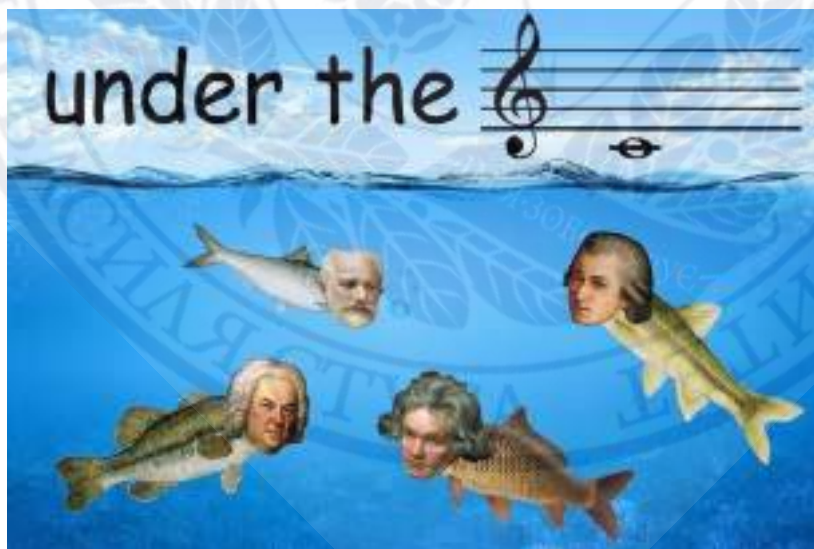

Додаток В

В.1 Мем на основі літературних творів

В.2 Мем на основі музичних творів

В.3 Мем на основі фольклорних творів

В.4 Мем на основі кіно

В.5 Мем на основі історичних подій

В.6 Мем на основі побутової сфери життя

When you leave things for tomorrow
and tomorrow arrives

В.7 Мем на основі вірувань і релігійної сфери життя

В.8 Мем на основі політичного життя

Defenseless country: *finds oil*

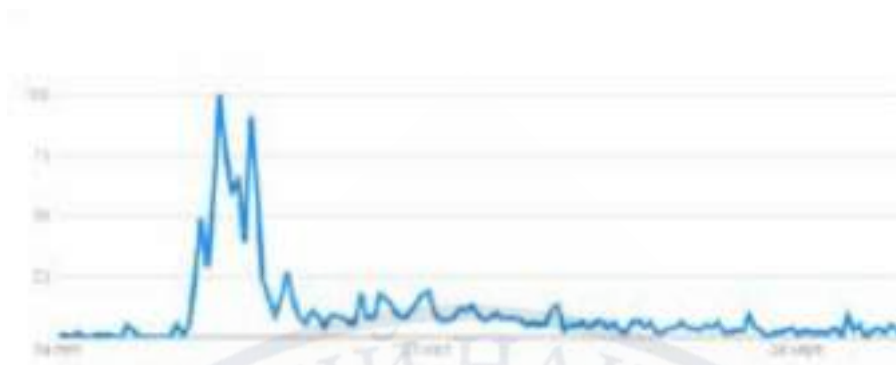
The United States:

В.9 Мем на основі реклами

Г.1 Тривалість популярності мемів про Чорнобаївку

Г.2 Тривалість популярності мемів про паляницю

